ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Виноград Господњи

Година петнаеста | Број 4 | Нови Сад | О Божићу 2019. | Бесплатан примерак

Мир Божји, Христос се роди!
Ваистину се роди!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година петнаеста, број 4,
Нови Сад, о Божићу 2019.

Уредник
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов

Чланови уредништва
Протојерej-ставрофор Милован Миодраговић
Протојерej Владан Симић
Протојерej Жељко Латиновић
Протонамесник Милорад Мировић
Протонамесник Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Лектор и коректор
Чланови уредништва

Уредништво
Змај Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
Интернет адреса:
www.eparhijabacka.info

Техничка обрада:
Татјана Срдић

Штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej-ставрофор Миливој Мијатов. – Год. 1, бр. 1 (1976) – год. 25 бр. 82 (2000); Год. 1, бр. 1 (2001) – Нови Сад : Епархија бачка, 1976–2000; 2007–. – 29 цм
Лист *Виноград Господњи* излази четири пута годишње. – Први бројеви објављени под насловом: Драгим мојим парохијанима

ISSN 0353-1783
COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА 3

ОСМИ ДАН

О Небеским Силама 6

ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ

Живот у Цркви после примања свете Тајне крштења 9

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ

Свети Максим Исповедник 11

БИБЛИЈСКИ ПОЈМОВНИК

Библија 12

Завет Бога и човека 13

СТАРЕЧНИК

О ави Зенону 14

ПОВОДИ

Богословље Атланта Православља – светога Марка Ефеског Евгеника 16

Празнично слово 19

Назире ли се крај реституцији? 22

Српско судиште 23

ИЗ ЛЕТОПИСА

Храм Светог Григорија Богослова у Товаришеву 24

ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ

Ђорђе Натошевић (1821 – 1887) 25

ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ 26

АКТУЕЛНОСТИ 28

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ ЕПИСКОПА БАЧКОГ 36

СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ 40

Српска Православна Црква својој духовној деци о Божићу 2019. године

ИРИНЕЈ,

по милости Божјој православни Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим архијерејима Српске Православне Цркве – свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве: благодат, милост и мир од Бога Оца, и Господа нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз радосни божићни поздрав:

Мир Божји – Христос се роди!

И ове године Господње, славећи преславно Оваплоћење Сина Божјега, Господа нашега Исуса Христа, јединог Новог под Сунцем, сви хитамо ка храму Божјем, да се саберемо око Богомладенца, Пречисте Богоматере и Увекдјеве Марије и праведнога Јосифа.

То чинимо да би се наше душе загрејале речима светога Јеванђеља о истинитом догађају Оваплоћења и рођења Спаситеља нашега, Богочовека Исуса Христа, када су Њему, Богомладенцу клицала Небеса и Земља: *Слава на висини Богу и на Земљи мир, међу људима благоволење!*

О том јединственом и преславном Догађају у историји и у свима световима, наш свети црквени песник славослови:

„Прашни Адам најпре причесник благодатног надахнућа беше, па лукавством змијиним поданик пропасти поста, но знамо да се ради њега Реч саобрази људима. Дјево, Ти пређе границе смртних бића родивши превечну Реч Која изволе да прође кроз Тебе, запечаћени Кивот, о несагориви Кивоте и Купино. Ти, Бог мира, посла нам Ангела Великога Савета Твојега да нас мироше, и к светлости богопознања нас упућује. Где се много разбуја грех, Ти пружи неописиву благодат, па сви постасмо наследници Вишње светлости."

Својој духовној деци, нашем и данас многостралалном српском народу у Отаџбини и расејању, ми, његови духовни пастири, желимо да се благочестиве мисли и осећања и овога Божића обилно и трајно уселе у нас и да се сав наш живот збива у Богу са свима светима. Тако, дакле, да ходимо и пред лицем Светога Саве и свих српских светитеља и просветитеља наше

Божићна посланица

свете аутокефалне Српске Цркве. Главно је бринути о томе како ћемо живети, еда бисмо и све наше свете претке ми имали на својој страни на Христовом праведном Суду. Еда би нас они признали за своје следбенике. Ето нам свете дужности нашег постојања!

Драга наша духовна чеда, учинимо све што до нас стоји да вишак наших сваковрсних добара буде на попуњавање мањка код оних наших ближњих који се нуждавају у помоћи свих врста, а највише у нашем братољубљу. Божанствени Максим Исповедник нас тако и поучава: „Настојмо да трезвеноумним промишљањем уједначимо неравномерност природе, и оним чиме обилујемо, допунимо недостатке једни других". То је угодно Оваплоћеном Сину Божјем, Који се поистоветио са најмањима и најсиромашнијима. Зато, ко њима чини, Њему чини. Зар Богомладенац није дошао пре свега да нахрани сва уста и да утеши сва наша срца?

Ако се већ Христос ради нас оваплотио и постао Богомладенац, умро и васкрсао, зар сва наша делатност у свету, као одговор и уздарје Њему, не би требало да нас краси и чини угоднима Богу? Свима нам је за то потребно смирење и свест да смо ми сарадници Божји и украситељи Цркве.

Ако сав свет лежи у злу страсти и грехова, а стварно лежи, онда ниједан човек да не узима учешћа у њему, то јест у делима таме! На небески поредак ствари завето-вали смо се ми хришћани, а не на поредак без Божјих небеса и упркос небесима. У складу са једном проницљивом речи, у вези са темом слободе, рецимо да смо ми слободни онолико колико смо слободни од греха и тек као такви слободни смо за богоопштење. Са тога стајалишта полазећи, и покајањем и смирењем се утврђујући, ми ћемо моћи да узрастамо и у Божјим врлинама. Моћи ћемо да Духом Светим попримимо црте Христовога Лика кроз творење богоугодних дела. Тако ћемо плодове врлина убирати са Господа Исуса Христа као са Дрвета Живота нашега, – постављеног усред Цркве као Раја Сладости, – па се Њиме хранити и у времену и у вечности.

Главна порука и овогодишњега Божића треба да гласи да православну веру треба чувати и сачувати по сваку цену. А наше православно црквено Откривење и Свето Предање нас уче да је богоугодно исповедати веру у Оваплоћеног Сина и Логоса Божјега, Христа Богочовека, и заједно са тим веру у Пресвету Тројицу! То даје видело нашем ходу по тами овога света, огрезлог у греху. Од те црквене вере зависи наше поимање и усвајање светлог Лика Господњег, савршене мере свих ствари – Исуса Христа, Спаса нашега. У Којем узрастамо и Чијем се славном Другом доласку надамо. Од целовитости црквене вере православне коначно зависи и опстанак целокупне творевине. Тако онда из те православне вере происходи и могућност нашег најпотпунијег богоопштења и богопричастија у средишту нашег постојања: у Светој Литургији. Кроз њу наша Православна Црква живи и најпотпуније сведочи о нашој заједници са Богомладенцем Христом.

Наша света дужност јесте да носимо крст историјских догађаја и искушења у свим помесним Црквама као заједничким. Али је света дужност и обавеза и свих помесних православних Цркава да једна дру-

гу поштује и уважава. Дакле, посленике у Винограду Господњем, ма колико они били заслужни, треба подсећати да се ништа не чини без слоге и јединства са свима осталима; ништа на силу, да се не би цепала Христова нерукотворена риза, односно да се не би скрнавио у нама Лик Богомладенца Христа. Свуда, дакле, да важи правило лечења себе и других на благ, истинит и светоотачки начин.

У нашем овогодишњем божићном обраћању, упућеном нашој верној светосавској деци, подсећамо да не смемо заборавити нашу Стару Србију (Косово и Метохију). Према тој светињи треба да се опходимо као према српској заветној мисли, речи и наслеђу – неодвојивим од нашег народног бића. Јер, управо су о томе својом крвљу сведочили хорови српских мученика и новомученика свих векова. Данас на Божић најсвечаније поменимо косовске, јасеновачке, градинске, и мученике са свих осталих стратишта. Ми им се за помоћ молимо да и сами лично исповедимо своју црквену православну веру у Богомладенца Христа, до самога краја, не бојећи се да о њима сведочимо пред свима.

Животни проблеми човека наше данашњице, а, изгледа, и будућности, често нас обесхрабрују, па и изненађују. И наш српски човек данас као да је одлучио да чињењем чедоморства допринесе да се на Страшном Божјем Суду, човечанство појави подељено, тако да један део, по бројности убијене деце, преовлада над бројем другог дела деце која су се родила и добила прилику да живе. Како са том чињеницом изићи пред Богомладенца Христа, пред Његову Богоматер, Приснодјеву Марију, и пред све свете, најболније је од свих наших питања сада и овде!

Очигледно да постоји и спремност устројитеља новога света да нам из наших руку истргну наш освештани живот у сваком погледу, па и у погледу самих полова и хришћанскога брака, и да нас уведу тамо камо људска мисао и реч, дело и људска нога досад нису крочили. Ипак, и о томе постоји реч охрабрења Богомладенца Христа: „Каква је корист човеку ако сав свет задобије, а души својој науди?" Једна душа која се каје и спасава претежнија је од целога света.

Доводећи у органску везу празновање Божића и Богојављења, као што то са правом чине наши иконографи и фрескописци, рецимо и ми у закључној речи наше божићне Посланице ово:

Спаситељ наш Господ Исус Христос је закорачио у овај свет онако како је у древности закорачио у Јордан. Тада, док је Јован полагао своју руку на Њега, сав грех је побегао од Њега, попут воде реке Јордана. То исто се дешавало док су апостоли, епископи и свештеници кроз векове полагали своје дланове на главе свих нас људи које су они крштавали и на пут обожења изводили. Благодатни огањ – од кога трепере херувими – и ми смо примили у светој Тајни крштења, у тој бањи поновнога рођења у Христу водом и Духом. Тако смо ми постали лученосци вере у Сина Божјега и Богомладенца Христа, добивши по дару и могућност да са Њим и вечно царујемо.

Зато је веома важно како ћемо ми живети и целокупно наше потомство и на чему ће оно градити дом свога свеукупног хришћанског постојања. Да ли на води, песку, слами, или на Христу, Крајеугаоном Камену Цркве и Дома Бога и Оца нашега Који је на небесима? Јер, сва наша дела ће на крају бити испитана огњем благодати Божје!

Само благодатним огњем проверена дела, укључујући и све људе лично, показаће и дела и нас оправданима или осуђенима. Показаће све нас људе као праву или одметнуту децу Бога и Оца, браћу Јединородног Сина и Богомладенца, и сасуде Господа Духа Светога! Да ли ће и нас показати као верне поклонике Тројице Једносушне и Равномоћне, Сапоштоване и Сапрослављане?

Ми, сабрани око Богомладенца у Пећини Витлејемској, такође желимо да се нађемо у Очевом наручју!

Нека би зато и све наше домове загревала, и у Духу Светом веселила, небоземна химна Богомладенца: Слава на висини Богу и на Земљи мир, међу људима добра воља!

Мир Божји, Христос се роди!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о Божићу 2019. године.

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки
и Патријарх српски Иринеј,
са свим архијерејима
Српске Православне Цркве.

Осми дан

О НЕБЕСКИМ СИЛАМА

Слава на висини Богу,
и на земљи мир,
међу људима добра воља
(Лк. 2, 14).

Један од видљивих знакова који су, поред небеског тела – звезде (Мт. 2, 2, 10), сведочили о Рођењу Спаситеља света, Господа Исуса Христа у Витлејему, јесте појава небројеног мноштва *војске небеске, који хваљаху Бога говорећи: Слава на висини Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља* (Лк. 2, 13 – 14).

Непосредно пред појавом Војске Небеске, која је громогласним појањем свечане небоземне химне објавила и радосно прославила Рођење Богочовека Исуса Христа, један Анђео Господњи је стао посред пастирâ, који су у томе крају чували ноћну *стражу код стада својега [...] и слава Господња обасја их; и испунише се страхом великим. И рече им анђео: Не бојте се; јер вам, ево, јављам радост велику која ће бити свему народу. Јер вам се данас роди Спас, који је Христос Господ, у граду Давидову* (Лк. 2, 8 – 11). На основу само ова два сведочанства јеванђелиста Луке – сличних богооткривених сведочанстава има и код јеванђелистâ Матеја и Марка – јасно закључујемо да су Анђели Божји, односно Небеска Војска или Небеске Силе, како се још називају, активно учествовали у објављивању радосне вести о Рођењу Господа Исуса Христа, и о почетку искупљења и спасења рода људског од греха и робовања ђаволу. У овим празничним данима Рождества Христовог, нема никакве сумње, најсврсисходније је проговорити реч о Анђелима Божјим. О Анђелима Божјим – Серафимима, који стоје пред Престолом Свевишњега Бога и пају надразумну химну у славу Божју: *Свет, свет, свет је Господ над војскама; пуна је сва земља славе његове*, сведочи нам велики Исаија, Пророк израиљски (Ис. 6, 3). Серафиме, у Књизи Откривења, помиње и свети Јован Богослов (Откр. 4, 8). Дакле, ко су Анђели Божји?

Сви истраживачи и тумачи Светога Писма, како Новога Завета тако исто и Старога, сагласни су у томе да се већ у првим речима старозаветне Књиге Постања указује на Анђеле Божје. Први стих прве главе Књиге Постања, коју је по откровењу Божјем написао пророк и боговидац Мојсеј, гласи овако: *У почетку створи Бог небо и земљу* (Пост. 1, 1). Бог, дакле, истовремено ствара и небо и земљу: најпре се помиње небо, а одмах потом и земља. Поменуто сагласје тумачâ Светога Писма огледа се у томе да под речју *небо* неизоставно треба подразумевати стварање духовнога света, а под речју *земља*, у овом контексту, не треба уско подразумевати земљу као планету, коју је Бог у потоњем украшавању свеколике твари уобличио и оспособио да из себе пусти прве облике живота (Пост. 1, 11), него треба подразумевати стварање материје и материјалнога света уопште. Тај свет је другачији од пре њега створенога духовнога света. Но, оно што свакако треба знати и памтити јесте чињеница да је најпре, у времену и простору, створен духовни свет, а потом, у том истом времену и простору, створен је и материјални свет, и напослетку човек. И управо под тим духовним светом, по богооткривеном учењу наше Цркве Православне, подразумевају се Анђели Божји, односно Небеске Силе и Небеска Јерархија – Небеска Војска. Да ово не би деловало као произвољни или неутемељени закључак, Божји Промисао је благоизволео да нам о тој истини пружи непосредно сведочанство у записаном Божјем откровењу, у старозаветној Књизи о Јову.

Када се Господ Бог у вихору јавио страдалнику Јову да распрши безумне савете његових пријатеља и да објави Своју свемоћ и славу, Он је најпре рекао: *Опаши се сада као човјек; ја ћу те питати, а ти ми кажуј*. И одмах је Господ Бог почео да поставља праведном страдалнику Јову питања од суштинскога значаја: *Где си ти био кад ја оснивах земљу? Кажи ако си разуман. Ко јој је одредио мере, знаш ли? Или ко јој је метнуо камен угаони? Кад пјеваху заједно звијезде јутарње и сви синови Божји кликоваху* (Јов. 38, 3 – 7). Та питања ни ми данас, ни у свако друго време и векове, нипошто не смемо заборавити. За наше расуђивање битне су завршне речи седмога стиха: *И сви синови Божји кликоваху.* У складу са богооткривеном истином, под синовима Божјим који се овде помињу подразумевају се управо житељи духовнога света – Анђели Божји. Пошто су они створени пре материјалнога света, они су, као разумна бића Божја (отуда појам: *синови Божји*), посматрали стваралачки Божји акт и радовали су се – *кликоваху*, гледајући извршење стваралачке свемоћи Божје и Његовог непогрешивог Промисла у предивном устројавању и украшавању свега створенога. Тим речима не само да се потврђује постојање Анђелâ него се потврђује и то да су они, као духовна бића духовнога света, створени пре материјалнога света, чије су стварање кликовањем пропратили. Због тога њих

и сматрамо првостворeним разумним бићима која су створена у почетку стваралачкога чина Божјега. Међутим, оно што такође треба свагда да памтимо јесте чињеница да, иако је духовни свет постојао пре материјалнога света, ипак је и духовни свет, заједно са својим житељима, као и материјални свет, заједно са својим житељима, једнако творевина Божја. Као што земља планета и материја уопште није сама од себе настала већ је створена, тако исто и свет духова, свет Небеских Сила бестелесних, није постао сâм од себе, већ је створен. То значи да Анђели Божји, иако духовна бића, нису апсолутни духови по природи својој, него су створени духови. Постоји само један нестворени и апсолутни Дух по природи Својој, а то је Господ Бог. Нестворености је искључива одлика духовне природе бића Божјега. Бог нема никаквога узрока изнад Себе који би условљавао Његово постојање и егзистенцију, него је Он Једини и Јединствени, Сушти – Узрок свега што постоји, Он је Сâм од Себе и по Себи. Сва твар је, дакле, неизрециви плод Божје љубави и Божјег промишљања, пројављен кроз стваралачки Божји акт. Међутим, иако су Анђели створена бића као и ми људи, ипак треба знати да су они бесмртни и да не умиру као људи што умиру (Лк. 20, 36). То је још једна одлика која ствара разлику између Анђелâ Божјих и људи. Но, иако су бесмртни, што значи да не умиру, ипак треба знати да им та бесмртност не припада по природи њиховој, нити је то одлика и својство природе њихове, већ је то благодатни дар Божји којим су овенчани.

Међутим, иако су и Анђели Божји створења милостивога Бога Господа, ипак њихов начин постојања и њихова природа је суштински другачија од свеколике друге твари – материјалних бића и створења, која имају чисто материјалну природу, као што су, например, небеска светила и неистражива пространства свемира. Богомудру средину између чисто духовнога света – Небеске Војске, односно Анђелâ, и чисто материјалнога света – небеских планета, односно свемира, представља човек, круна Божјега стварања, који у себи на надразумни и непојмљив нам начин обједињује духовну и материјалну природу. Материјална природа његова је видљива, и то је његово тело које му је Бог створио *од праха земаљскога,* а духовна природа његова је невидљива, и то је *дух животни*, који му је Бог *дунуо у нос, – и поста човек душа жива* (Пост. 2, 7).

Сама пак реч Анђео значи *весник* или *гласник*, и њоме се означава створено разумно биће које, у Име Божје, објављује људима вољу Божју битну за спасење и искупљење рода човечјега. Дакле, име Анђео није име природе већ је име службе или дужности коју они врше. По своме бићу он је створени дух, а по дужности својој – Анђео! То даље значи да су Анђели служебни духови, духовна бића која служе Богу и на својеврстан начин, објављивањем људима спаситељне и искупитељне воље Божје, посредују између Бога и људи, односно саслужују људима у њиховом спасењу. И не само да саслужују него се и радују *због једнога грешника који се каје* (Лк. 15, 10, 7). Свети апостол и јеванђелиста Матеј, говорећи о Васкрсењу Христовом, јасно сведочи да *се на освитку првог дана недеље*, то је дан у који је Господ Васкрсао, *земља затресе веома; јер анђео Господњи сиђе с неба, и приступивши одвали камен од врата гробних и сеђаше на њему* (Мт. 28, 1 – 2). И када су истога дана *врло рано на гроб* дошле жене Мироносице да би помазале тело Господње, *нађоше камен одваљен од гроба, а два човека*, тојест Анђела, *стадоше пред њих у блиставим хаљинама,* и рекоше им: *Што тражите живога међу мртвима* (Лк. 24, 1 – 5)? Када се Господ Христос узносио на небеса, два анђела *у хаљинама белим* рекоше присутним Галилејцима да ће тај *Исус који се од вас узнесе на небо (*ДАп. 1, 11), поново доћи у слави Својој. А Сâм Господ је још раније посведочио да ће Други долазак Сина Човечјега бити *на облацима небеским са силом и славом великом. И послаће анђеле своје с великим гласом трубнијем, да саберу сав народ, од краја до краја небеса* (Мт. 24, 30 – 31). На основу само ових неколико сведочанстава јасно нам се ставља на знање да су Анђели Божји активно учествовали у свеколиком Домостроју спасења рода човечјега. Њихово присуство видимо и у Рождеству Христовом, и у Васкрсењу Христовом, и у Вазнесењу Христовом, као што ћемо их видети и у Другом доласку Христовом.

Иако су Анђели створени духови, они су ипак невидљиви за људе, јер је духовна природа, ма и створена, невидљива за наше очи. Због тога је милостиви Бог благоизволео да, када Анђели Његови садејствују у делу нашега спасења и објављују свету вољу Његову, привремено могу узети изглед човечјега тела, како би их људи могли без страха прихватити као стварна, жива бића. Привременим узимањем изгледа човечјега, како нам то сведоче горепоменути примери, они не узимају и материјалну природу човека, тојест не постају дихотомна бића какав је човек по природи својој јер га карактерише дух и тело, него само за времена узимају видљиво обличје тела човековог да би постали пријемчивији за човека и најсроднији људима којима саопштавају вољу Божју. Таквих примера има још. Када се Анђео Божји јавио праведном Захарији да би му објавио рођење сина Јована, који ће бити Про-

Осми дан

рок и Претеча и Крститељ Богочовека Христа, он му се јавио на видљив начин: *А њему се јави анђео Господњи који стајаше с десне стране кадионог жртвеника. И збуни се Захарија видевши га* (Лк. 1, 11 – 12). Исти Јеванђелиста сведочи и о видљивом јављању Анђела Божјега Пресветој Дјеви Марији да би јој открио вољу Божју о Оваплоћењу од ње Сина Божјега. *А у шести месец послан би од Бога анђео Гаврило у град Галилејски по имену Назарет, девојци заручености за мужа, по имену Јосифа, из дома Давидова; и девојци беше име Марија. И ушавши к њој анђео рече: Радуј се, благодатна! Господ је с тобом, благословена си ти међу женама! А она видевши га уплаши се од речи његове и мишљаше: какав би ово био поздрав* (Лк. 1, 26 – 29)? Ако бисмо до сада реченом придодали још и сведочанство јеванђелиста Луке, на основу којег сазнајемо да се у ноћи издајства, док се Господ молио Оцу Своме на Маслинској гори поводом предстојећих крсних страдања, *Анђео с неба* јавио Господу Христу *крепећи Га* и снажећи *у самртној борби* (Лк. 22, 43 – 44), онда бисмо у потпуности заокружили сав удео анђеоских сила у Домостроју нашег искупљења и спасења. Наравно, тиме се не исцрпљују сведочанства Светога Писма оба Завета о улози и деловању Анђела Божјих. Постоји још много других примера њиховог јављања људима, али скромног сам мишљења да су наведени примери најупечатљивији и да у свему задовољавају потребе једног оваквог скудог расуђивања.

Већ је у контексту расуђивања о Анђелима Божјим употребљен термин Небеска Јерархија, који се такође односи на њих. Сматрам умесним да при крају овог казивања и о томе проговорим коју реч, без намере да оптеретим пажњу поштованих читалаца.

Чим се помене реч јерархија, одмах се подразумева и одређени чинообразни поредак. Пошто је већ речено да су Анђели служебни духови, то значи да је и њихово служење у складу с јерархијским поретком. Они који су ближи наднебеском Престолу Свевишњега Бога, савршенији су и имају највиши чин. Они пак који су удаљенији од наднебеског Престола Свевишњега Бога мање су савршени и имају нижи чин. Наравно, просторне категорије „ближи" и „удаљенији" у овом контексту имају релативан смисао. Божанско откровење нас учи да постоји девет анђеоских чинова разврстаних у три тријаде, односно у три групе са по три анђеоска чина. Вишу јерархију чине анђеоска бића која се зову – *Серафими, Херувими* и *Престоли*. Ова три чина непосредно окружују наднебески Престо Свете Тројице, што значи да су најсавршенији, јер су најближи непролазној слави Божјој. Средњу јерархију чине анђеоска бића која именујемо – *Господства, Силе* и *Власти*, и они своју славу добијају од Бога на посредан начин, односно посредством више јерархије, која је једина удостојена да се наслађује директним гледањем Лица Божјега. Нижу јерархију чине анђеоска бића која се називају – *Начела, Арханђели* и *Анђели*, који своју славу од Бога добијају посредством средње јерархије, али је зато најближа човеку и ова три чина, уствари, директно саопштавају људима вољу Божју. Анђели Божји, свеједно о којој тријади да је реч, по речи Господа Христа, *нити се жене нити се удају* (Мк. 12, 25; Лк. 20, 35), што ће рећи да се не размножавају. Њихов број је ограничен и константан, а познат је једино Господу Богу. Пророк Данило казује о хиљадама хиљада Анђела (Дан. 10, 7 – 11), док јеванђелиста Лука помиње мноштво небеских Анђела који химном радосно објављују Рождество Господа Исуса Христа у Витлејему (Лк. 2, 13). Господ Исус Христос је, прекоревајући апостола Петра што је, да би Га одбранио, потегао нож на слугу Малха који је с војницима дошао да ухвати Христа у Гетсиманском врту, упитао: *Или мислиш да не могу умолити сад Оца свога да ми пошаље више од дванаест легиона анђела* (Мт. 26, 53) да ме спасу? Нема сумње да је свима јасно колико је тешко ма и покушати да се израчуна о коликом је то броју Анђела реч.

О Анђелима Божјим би се могло још много говорити, али би то онда добра́но прекорачило простор и намену нашег часописа. Недостајало би нам и времена и простора када бисмо само покушали да подробније проговоримо о Херувиму с пламеним мачем којег је Бог поставио да чува приступ Дрвету живота (Пост. 3, 24), или о Анђелима који су извели Лота из Содома (Пост. 19, 1, 15). Поменули смо већ Арханђела који је објавио радосну вест и првосвештенику Захарији и Пресветој Дјеви Марији (Лк. 1, 11 – 20, 26 – 38), и хорове анђеоских сила који су химном пропратили Рођење Богомладенца Христа (Лк. 2, 9 – 13), док Сâм Господ Исус Христос, поред већ реченога, сведочи о Анђелима као личностима које гледају Лице Оца небеског (Мт. 18, 10). Дакле, заиста би се још много могло говорити о Анђелима Божјим, али и ово што до сада рекох више је неголи довољно да, на мало другачији начин, допринесем, колико моје слабашне моћи дозвољавају, великој радости коју нам дарује празник Христовога Рождества – Божић.

Нека је срећно и благословено празновање!

Христос се роди! Ваистину се роди!

Протопрезвитер-ставрофор
Миливој Р. Мијатов

ЖИВОТ У ЦРКВИ ПОСЛЕ ПРИМАЊА СВЕТЕ ТАЈНЕ КРШТЕЊА

Питање: Сведоци смо да у данашње време, Богу хвала, углавном сви родитељи крштавају своју новорођену децу. Такође смо сведоци да и све више одраслих особа прима крштење, исправљајући тиме пропуст својих родитеља. Да ли можете на сажет начин објаснити суштину живота у Цркви сваке крштене особе?

Света Тајна крштења представља догађај којим човек постаје члан Цркве. Она је животворни чин рађања водом и Духом православног хришћанина. Крштењем се укључујемо у живот Цркве, а најважнији циљ крштења изражен је у молитви свете Тајне миропомазања у којој се молимо да се новокрштени удостоји „причешћа светога Тела и Крви Христове". С обзиром на то да је у питању, како се вели у

молитвама свете Тајне крштења, „велика и наднебесна Тајна" којом „се Христос уобличава у нама", а новокрштени се удостојава „ове велике благодати светог крштења", природно је да се од онога који се крштава (уколико је у питању одрасла особа), или од његових кумова и родитеља (уколико је у питању одојче и мало дете), очекује испуњавање одређених услова да би се ова света Тајна извршила на спасење новокрштенога и на добро свете Цркве. Услов за крштење, које је, како читамо у Символу вере, јединствен и непоновљив чин над сваком поједином личношћу, јесте најпре слободна воља новокрштенога или оних који пред Богом и Црквом преузимају одговорност, доживљену као залог да ће одојче или дете бити васпитано као православни хришћанин. Уз слободну вољу за ново рођење за вечност, по чему се крштење као духовно рођење разликује од физичког рођења, неопходни услов за крштење јесте и вера у Бога, Који је Света Тројица, и вера у Васкрслога Богочовека Христа. Због тога се на крају увода у свету Тајну крштења, који се назива оглашење, тражи исповедање вере, уобличене у Символу вере, како би се показало да је новокрштени, посредно или пак због узраста непосредно, спреман да веру Цркве учини и својом вером.

Услов прихватања и исповедања вере у раној Цркви попримио је облик система који се називао катихуменат. Катихуменат је означавао да су се кандидати за крштење, по правилу одрасле особе, припремали за свету Тајну ступања у Цркву кроз четрдесетодневни пост, обично пре највећих хришћанских празника на које су били крштавани у склопу свете Литургије, после чега би се и причешћивали. Катихумене или оглашене је током четрдесетодневне припреме поучавао основним истинама вере епископ одређене црквене заједнице у коју су се оглашени укључивали. Оглашени који нису научили и усвојили поуке у вери нису могли приступити светој Тајни крштења. Из установе катихумената настала су и књижевна дела светих Отаца која се називају катихезе. Од свих катихеза најпознатије су и најстарије „Катихезе" светог Кирила Јерусалимског (4. век), светог Амвросија Миланског (4. век), светог Јована Златоуста (4. век) и светог Григорија Ниског (4. век).

Пастирски разматрајући значај свете Тајне крштења, радосно наглашавамо да крштење јесте почетак нашег живота у Христу. Крштавамо се управо због тога да бисмо у Литургији достигли бескрај и постали вечна и непролазна бића. Наш циљ је бескрајна и бесконачна ширина, висина и дубина радости Царства Божјега. Наш живот са Христом започиње кроз крштење, а усавршавање везано са достизањем обожења није датост, него зада-

Оче, да те питам

тост. Приликом миропомазања новокрштеном се крстообразно помазују светим миром чело, очи, ноздрве, усне, уши, прса, руке и ноге. Помазивањем свих делова тела повезаних са умним функцијама и телесним чулима преко којих познајемо овај свет, освећује се и надахњује благодаћу сав човек у свеукупности душевно-телесних функција, да би могао тако просветљен и оснажен ходити на путу Христовом и познати Бога, а то познање јесте живот вечни (Јн. 17, 3). Колико је важно наставити духовно усавршавање кроз активно учешће у литургијском животу, показују и поменуте катихезе светог Кирила Јерусалимског. Наиме, после крштења новопросветљени не престају да се уче. То учење није само интелектуалног карактера него представља труд и рад на себи, преображавање и напредовање целокупног човека, док морални напредак представља благодатни резултат сусрета и општења са Христом, а не скуп забрана и наредби које спутавају човека. Свети Кирило Јерусалимски управо због тога у својим тајноводственим катихезама даје дубље тумачење вере. И док је оглашене поучавао само основним истинама вере – с обзиром на то да оглашенима није било дозвољено присуство у делу Литургије када се приносе, освећују и деле Дарови (Причешће) – новокрштенима је објашњавао значај крштења и миропомазања, али им је и подробно тумачио делове свете Литургије, чији симболи представљају стварност без којих наше спасење не би било могуће.

Данас је у црквеној стварности и свести народа уобичајено крштење одојчади и деце – обично између четрдесет дана до навршене прве године живота. Према нашем скромном мишљењу, свакако је из практичних разлога најбоље децу крштавати између трећег и осмог месеца, како би се и сâм начин крштења трократним погружењем могао извршити онако како то налаже православно Предање.

Када су одрасли у питању, поред упућивања на основне истине вере, треба их исправно поучити да и даље долазе у храм Божји, да посте, исповедају се, држе заповести Божје и да се што чешће, односно редовно причешћују Телом и Крвљу Христовом. Са крштењем мале деце послекрштењска катихеза и поучавање у вери имају нешто сложенији карактер, с обзиром на то да у већини случајева, барем у раном детињству, црквени живот деце представља верни одраз породичног става, односно става родитеља према том важном животном питању. Стога је потребно оцрковљавати и вери поучавати родитеље и кумове, како би дете од најранијег узраста, причешћујући се, ступало у заједницу са Христом и пре него што је постало свесно света око себе. У исто време, сричући прве речи људског језика, дете треба учити и да се у молитви обраћа Богу. Уцрковљавање новокрштене деце притом за циљ не треба да има само осигурање земаљске среће, здравља или благостања, или просто побољшање, макар и на духовном нивоу, квалитета личности детета као новога човека. Циљ оцрковљења и уцрковљења кроз слободно актуализовање благодатног дара Духа Светога јесте обликовање нових христоподобних личности чије ће блаженство, духовна целовитост, сигурност и утемељење бити у постојаном Граду Будућег Царства Божјег (Јевр. 13, 14), које није далеко од нас (Мк. 12, 34), јер га доживљавамо и у њему учествујемо кроз његову икону – свету Литургију.

Протонамесник Игор Игњатов

Из светоотачке ризнице

СВЕТИ МАКСИМ ИСПОВЕДНИК

О томе зашто је рођење по Крштењу Учитељ повезао са Оваплоћењем.

Шта је (Учитељ) имао у виду и зашто је Оваплоћење повезао са рођењем по Крштењу (јер, ово нам још недостаје у испитивању теме која нас занима), о томе ћу, како сам и навикао, рећи што је могуће сажетије. Они који мистично изучавају божанске речи и, као што приличи, поштују најузвишенија созерцања, говоре да је човек у почетку створен по образу Божјем, да би, по сопственом извољењу, био рођен Духом (Јн. 3, 5) и да би, држањем божанске заповести, примио оно што је „по подобију", како би сâм човек био створење Божје по природи, а син Божји и бог кроз Духа по благодати. Јер, није било могуће да створени човек постане син Божји и бог по обожењу које је од благодати, а да претходно, по свом извољењу, није рођен Духом, због самопокретне и слободне силе која у њему природно почива. Пошто је Први човек напустио ово боготворачко, божанско и невештаствено рођење, тиме што је, уместо умствених и тада непројављених добара, изабрао оно што је пријатно и видљиво за чула, осуђен је на ово невољно и вештаствено и пропадљиво рођење, заслужено бивајући осуђен од Бога зато што је уместо бољега изабрао горе, и зато што је слободно, бестрасно, својевољно и чисто рођење заменио страсним, ропским и изнуђеним рођењем, које приличи рођењу бесловесних и безумних земаљских животиња, и зато што је, уместо божанске и неизрециве части пребивања уз Бога, изабрао да прими обешчашћујуће пребивање заједно са неразумном стоком (Пс. 48, 13). Желећи, дакле, да човека ослободи од овога и да га изнова узведе до божанственог благонаслеђа, Логос, Који је саздао људску природу, уистину постаје човек од људи, и телесно се, без греха, рађа ради човека, и, премда је по суштини Бог и Син Божји, добровољно се крштава примајући ради нас Рођење по духовном усиновљењу, како би се поништило рођење од тела.

И тако, пошто наш Творац и Једини, заједно са Оцем и Духом, Једнобожни и Једнославни Син и Логос, уистину постаје Човек попут нас, и телесно се рађа без греха, и изволи да Крштењем ради нас прими Рођење по духовном усиновљењу, верујем да је Учитељ зато рођење по Крштењу повезао са Оваплоћењем, да би се оно схватало као поништење и укидање телесног рођења. Наиме, оно чега се Адам добровољно лишио (а то је рођење од Духа ради обожења) и због чега је осуђен на телесно рађање у пропадљивости, то је Логос – по Своме извољењу, као Благи и Човекољубиви, поставши у нашем сагрешењу Човек, и добровољно бивајући осуђен заједно са нама, Он Који је једини слободан и безгрешан, и примивши да се роди телесним рођењем, у којем је владала сила наше осуде – тајанствено претворио у Рођење у Духу, и ради нас разрешивши у Себи окове телесног рођења, кроз добровољно Рођење по Духу, даровао нам је власт да, они који верују у име Његово, буду чеда Божја (Јн. 1, 12), а не чеда плоти и крви. Дакле, Оваплоћење, а пре свега телесно рођење, Господ је примио због моје осуде, а затим је уследило рођење Крштењем у Духу, које је Он примио ради мог благодатног спасења и поновног призвања или, тачније речено, пресаздавања. Тиме је Бог, ради мене, објединио логос мога бића и логос доброга бића, и укинуо прекид и растојање међу њима које сам ја начинио; на тај начин Он ме мудро управља према логосу вечнога бића, где за човека нема могућности да нешто подноси или да ка нечему стреми, јер се домострој видљивих ствари, који се тиче стремљења, тада окончава великим и општим васкрсењем, које за бесмртност и неизмењиво постојање рађа човека, ради кога је природа видљивих ствари, приликом настајања, задобила биће (тј. постојање, прим. прев.), и са којим ће благодаћу примити непропадљивост по суштини.

Ако, међутим, сматраш ваљаним да се укратко присетимо свега реченог, набројмо све по реду. Имамо телесно рођење нашега Спаситеља, које смо појмовно поделили на логос који претходи природи и на логос који је сада код нас присутан, по коме се рођење и одиграло; и опет, направили смо разлику између природног логоса рађања и начина (тј. тропоса, прим. прев.) рађања; затим смо направили разлику између разних начина постанка душе и тела по суштини, а осим тога, и између бесеменога зачећа и рођења без претрпљене измене. На нама је, дакле, да, попут праведних судија, између поменутих тумачења изаберемо оно боље.

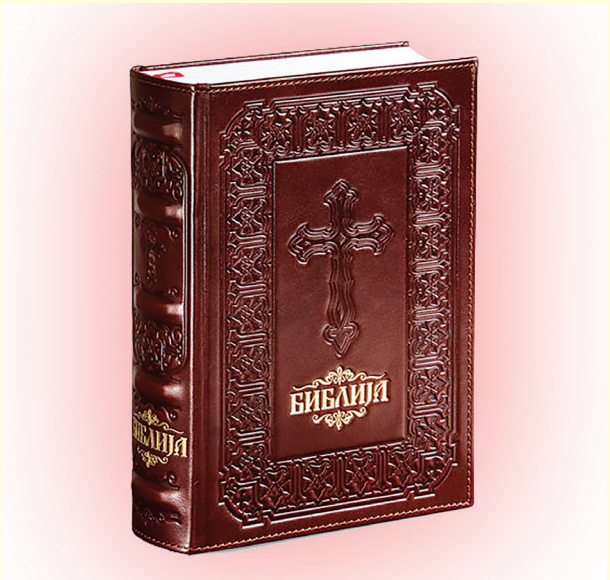
Преузето из књиге: Свети Максим Исповедник, *О разним недоумицама*, Беседа, Нови Сад 2017, стр. 338 – 341.

Библијски појмовник

БИБЛИЈА

Библија је реч грчкога порекла (потиче од речи *вивлион*; *вивлиа*), која у преводу на српски језик означава књигу, односно збирку свештених књига. Због узвишености смисла богооткривене поруке садржане у библијским књигама, она се још назива Свето Писмо, и за хришћане представља Књигу над књигама. По унутрашњем садржају њу чине књиге Светог Писма Старога Завета и Светог Писма Новога Завета.

Канон књига Старога Завета описује историју света и човека, почевши од стварања света, па до Оваплоћења и доласка Сина Божјег у наш свет и историју. У питању је сажет, али богонадахнути и богооткривени опис историје света. У старозаветним списима забележени су и богослужбена пракса и обичаји свакодневног живота народа израиљског.

Канон књига Новога Завета описује догађаје почевши од Рођења Господа Исуса Христа, проповедање јеванђелске науке и догађаје из Његовог овоземаљског живота, све до Распећа на Голготи и Светлог и Светог Васкрсења из мртвих. О томе нам говоре четири Јеванђеља – по Матеју, по Марку, по Луки и по Јовану. Остале књиге Новога Завета описују ширење Цркве у јудејском и незнабожачком свету и бележе део мисионарске и апологетске делатности светих Апостола. Новозаветна збирка завршава се описом есхатолошких виђења светог тајновидца будућности, апостола Јована Богослова, о Другом доласку Христовом, *о Новом небу* и *Новој земљи*. О новом, још присниjем савезу Бога и човека, који Апостол Љубави жељно очекује, усхићено се кличе: *Амин, да дођи, Господе Исусе* (Откр. 22, 20).

Библијски појмовник

ЗАВЕТ БОГА И ЧОВЕКА

Појам *завет* или *савез* (јеврејски *berit*; грчки *диатики*; латински *testamentum*) у свакодневној употреби означава договор, споразум који обавезује уговорне стране, а у библијском контексту превасходно означава завет Бога и човека.

После потопа Бог поново успоставља завет са човеком, рекавши: *Ево постављам савез свој с вама и с потомством вашим након вас, и са свим живим створењима што су с вама, од птица, од стоке и од свега зверја земаљскога што је с вама* (Пост. 9, 9 – 10). Са праведним патријархом Аврамом Бог такође успоставља завет: *Утврдићу савез између себе и тебе и врло ћу те умножити* (Пост. 17, 2). Патријарху Јакову, сину Исакову, када је у сну видео лествицу по којој су силазили и узлазили Анђели небески, јавља се Господ и каже му: *Ја сам Господ, Бог Авраама, оца твога, и Бог Исаков: земљу на којој спаваш даћу теби и породу твоме и порода ће твога бити као праха на земљи, и раширићеш се на запад и на исток, на север и на југ, и сви народи на земљи благословиће се у теби и породу твоме* (Пост. 28, 13, 14).

Нови и коначни Завет Бога и човека успостављен је Оваплоћењем Сина Божјега, о чему свети апостол Павле говори: „А кад дође пуноћа времена, посла Бог Сина својега, који се роди од жене, који би под законом, да искупи оне који су под законом, да примимо усиновљење" (Гал. 4, 4 – 5). Поучени овим речима, свети Оци и Учитељи Цркве једнодушно су уобличили свеобавезујући догмат Цркве речима: „Верујем у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божјег [...], Који је ради нас људи и ради нашега спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек", да би нâс учинио децом Божјом.

Док је Стари Завет, односно савез Бога и Израиља био посведочен и запечаћен крвљу принесених птица, оваца или јаради, дотле је Нови Завет посведочен и запечаћен драгоценом крвљу Јединородног Сина Божјег, Који је, покренут вечном и саможртвеном љубављу, принео Самога Себе на жртву за живот и спасење света. Причешћујући своје ученике на Тајној вечери, Господ им у аманет оставља да и они то исто чине у Његов спомен, на својим молитвеним сабрањима – Литургији.

Света Црква вековима служи свету Литургију и узноси Часне Дарове у Његов спомен позивајући верне да приђу и причесте се Телом Његовим и Крвљу Његовом Новога Завета, изливеном на Голготи за живот и спасење света.

Протопрезвитер-ставрофор Милован Миодраговић

Старечник

О АВИ ЗЕНОНУ

Говорио је ава Зенон, ученик блаженог Силуана:

– Немој становати у знаменитом месту, нити седети са човеком великога имена, нити икада постављати темељ да би изградио своју келију.

*

Причали су за аву Зенона како од почетка није хтео ништа ни од кога да узме. И отуда су, они који су му нешто доносили, одлазили ожалошћени, јер није хтео да узме. А други су му долазили, желећи да од њега, као од великог старца, нешто добију, а он ништа немаше да им дâ; те су и они одлазили ожалошћени. А старац каже:

– Шта да чиним, када су жалосни они који доносе, а и они који желе да приме? Најбоље ће бити ово: ако неко донесе, узећу, па ћу дати ономе ко затражи.

И чинећи тако нашао је спокоја и све задовољио.

*

Посети неки брат из Египта аву Зенона у Сирији и исприча своје помисли пред старцем. А овај, задивљен, рече:

– Египћани скривају врлине које имају, а мане које немају стално исповедају; а Сиријци и Грци, врлине које немају кажу да имају, а мане које имају скривају.

*

Дођу њему нека браћа и упитају га:

– Шта значе речи у Јову: „И небеса нису чиста пред очима његовим” (Јов 15, 15)?

А старац им одговори:

– Браћа су оставила своје грехе и истражују о небесима. А ово је тумачење тих речи: пошто је само Он чист, због тога је речено: „И небеса нису чиста”.

*

Причали су како је ава Зенон, живећи у Скиту, напустио једне ноћи своју келију и пошао у оазу. И залутавши, проведе три дана и три ноћи, па исцрпљен од умора паде да умре. Кад, гле, пред њим се појави неко дете држећи хлеб и суд са водом; па му рече:

– Устани, једи.

И овај устане, помоли се Богу, мислећи да је то приказа. А дете му рече:

– Добро си учинио.

Он се опет помоли Богу, по други и по трећи пут. А дете му вели:

Старечник

– Добро си учинио.

Старац, пак, уставши, узме и почне да једе. После тога, дете му каже:

– Колико си ходао, толико си далеко од своје келије; али устани, пођи за мном.

И одмах се обрету пред његовом келијом. Дете му рече:

– Уђи, помоли се за нас.

А када старац уђе, овога нестане.

*

Једном је исти ава Зенон, путујући Палестином и уморивши се, сео покрај повртњака, да нешто поједе, а помисао му каже:

– Узми један краставац и поједи. Шта он вреди?

А он одговори својим помислима:

– Крадљивци иду у пакао. Искушај, дакле, себе још овде, да ли си у стању да трпиш у паклу.

Он устане и престоји пет дана на припеци, па пошто изгори од сунца, рече:

– Не могу да поднесем муке.

Па рече својим помислима:

– Ако не можеш, немој да крадеш и да једеш.

*

Рекао је ава Зенон:

– Онај ко жели да му Бог брзо услиши молитве, када устане и пружи своје руке ка Богу, треба пре свега и пре него за своју душу да се помоли за своје непријатеље; и када тако буде чинио, Бог ће га услишити у свему што буде искао.

*

Причали су како је био некакав човек у једноме селу, који је толико постио да је назван именом Посник. Када је ава Зенон чуо за њега, пошаље да га позову. А овај са радошћу дође. И помоливши се Богу, седну. Старац, пак, почне ћутке да ради. А Посника, пошто не могаше да прича са њим, поче да мучи досада, па рече старцу:

– Помоли се за мене, аво, јер хоћу да пођем.

Старац га упита:

– Зашто?

А он одговори:

– Као да ми срце пламти и не знам шта је то. Јер када сам био у селу, постио сам све до вечери и никада ми се то није догодило.

Старац му рече:

– У селу си се хранио тиме што су други о теби слушали; али сада пођи и једи у девети час, и све добро што чиниш, чини то у тајности.

И тек што је почео тако да чини, с муком је чекао девети час. А они који су га познавали, говорили су да је Посник постао бесомучан. И он дође и све исприча старцу. А овај му рече:

– Тај пут је по Богу.

Преузето из књиге: *Старечник*, Беседа, Нови Сад 2000, стр. 144 – 147.

Поводи

БОГОСЛОВЉЕ АТЛАНТА ПРАВОСЛАВЉА – СВЕТОГА МАРКА ЕФЕСКОГ ЕВГЕНИКА

На 64. Међународном сајму књига у Београду представљено је дело Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког др Иринеја (Буловића) *Тајна разликовања Божанске суштине и енергије у Светој Тројици по светоме Марку Ефеском Евгенику.*

У навечерје спомена светих мученика Тараха, Прова и Андроника, у четвртак 24. октобра 2019. године, у оквиру 64. Међународног сајма књига у Београду, у дворани „Иво Андрић" (Хала 1А) Београдског сајма представљена је капитална књига Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја (Буловића) *Тајна разликовања Божанске суштине и енергије у Светој Тројици по светоме Марку Ефеском Евгенику,* односно превод на српски језик истоименог доктората високоцењеног аутора који је објављен 2019. године. Организатор представљања наведене докторске дисертације Преосвештеног владике Иринеја била је Телевизијска продукција Епархије бачке, а саорганизатор Библиотека Српске Патријаршије у Београду. У промоцији овога репрезентативног дела, чији су саиздавачи Матица српска и Издавачка кућа Епархије бачке „Беседа" из Новога Сада, узели су учешћа: Његово Високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски господин др Амфилохије (Радовић), Његово Високопреосвештенство Митрополит загребачко-љубљански господин др Порфирије (Перић), Његово Преосвештенство Епископ крушевачки господин др Давид (Перовић), Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки господин др Иринеј (Буловић), као и господин др Зоран Недељковић, управник Библиотеке Српске Патријаршије и уједно модератор овога догађаја, у присуству Његовог Преосвештенства Епископа нишког господина Арсенија (Главчића), Његовог Преосвештенства Епископа далматинског господина Никодима (Косовића), Његовог Преосвештенства умировљеног Епископа канадског господина Георгија, главног секретара Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве високопречасног протопрезвитера-ставрофора др Саве Јовића, свештенослужитеља из више епархија наше помесне Цркве, професора и студената Православног богословског факултета Универзитета у Београду, представника медија и бројне публике.

Срдачну добродошлицу присутнима на почетку представљања пожелео је господин Недељковић, да би свечана промоција објављене књиге била отворена усрдним појањем тропара светом Марку Ефеском Евгенику од стране хора Црквене општине новосадске *Свети Јован Дамаскин* под руководством доместика, високопреподобног јеромонаха Јеротеја из манастира Ковиља. Уважени модератор је потом произнео уводно слово, концизно изложивши преглед издавачке делатности „Беседе" током протеклих, готово три деценије под руковођењем надлежног епископа, указујући истовремено и на особити значај досадашњег црквеног и богословског прегалаштва Преосвештеног владике новосадског и бачког.

Први, најављени говорник Преосвештени Епископ крушевачки др Давид упоредио је објављено дело са *Ковчежићем* или *Панарионом* светог Епифанија Кипарског, приметивши да оно пружа увид у целокупно богословље Отаца и Цркве све до 15. века. Упоредо са тим, владика Давид је констатовао да аутор мајсторски непоновљивим начином израде књиге коју одликује бриљантна методологија, чини да она светли, проповеда, просветљује, исцељује и надахњује читаоца на усвајање светоотачке и делатне вере. Доживљавајући је као поруку Отаца која се не да заробити временом, јер је *свевремена*, у тренуцима великих искушења књига долази, према Преосвештеном епископу крушевачком, као тихи глас о основним појмовима православне тријадологије, монархији Бога Оца која гарантује и очувава јединство све три личности Свете Тројице, али и свеосвећујућој енергији Тројичнога Бога. Истичући пресудном важношћу учешће светога Марка Ефеског на Сабору у Ферари и Фиренци 1438 – 1439. године, где

Поводи

је он непоколебиво и убедљиво показао да се о Светој Тројици не може говорити у духу схоластике, епископ Давид је нагласио да је писац промовисане књиге тему свестрано и вишеструко обрадио на основу још увек у великој мери необјављених Евгеникових дела, закључујући своје обраћање сажетим цитирањем богословског учења светога Марка о три ступња боговиђења.

ге остварења домостроја спасења у личности Оваплоћеног Господа Исуса Христа, и то путем распознавања разлике између Божанске суштине и енергије, једне суштине и три личности Бога, веродостојно тумачећи на тај начин православну тријадологију, христологију, пневматологију, еклисиологију, космологију и, уопште узевши, све аспекте и перспективе наше вере. Дотична књига, према запажањи-

После појања пригодне стихире хора Црквене општине новосадске *Свети Јован Дамаскин,* Његово Високопреосвештенство Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије нагласио је, првенствено, својеобразни значај сабрања, назвавши га симпосионом поводом једног уистину светог и часног дела. Упутивши срдачне честитке како цењеним издавачима на одштампаном издању, тако и врсном преводиоцу господину Станимиру Јакшићу на оствареном преводилачком достигнућу, Високопреосвештени Митрополит др Порфирије је истакао да у времену које се одликује хипертрофијом доктората и доминатном, примарном употребом научног апарата која у први план ставља историјско-филолошке димензије истраживане теме, књига владике Иринеја постала је класик, пре свега, благодарећи својој дубокој садржини. Она је стекла такав епитет услед чињенице што пружа темељне и вишеслојне одговоре на есенцијална питања постојања Бога и разлома Митрополита Порфирија, много боље проучава и разуме равнотежу између суштине и личности Божије у односу на владајућу персоналистичку теолошку мисао. Истовремено, промовисано дело враћа и подучава читаоце предањској вери без које нема ни аутентичног нити истинског начина постојања. Избегавајући искушење коме су склони савремени теолози да буду оригинални и неретко исправљају Оце Цркве према сопственом нахођењу, књига Епископа Иринеја представља канон и параметар за коришћење разноврсног научног апарата, али и истовремено, чврсто пребивање у вери Отаца и предању Свете Цркве. Стога је представљено дело, према завршним мислима Митрополита загребачко-љубљанског, продужено Јеванђеље а владика Иринеј, по превасходству, богослов.

Наредни учесник промоције, Његово Високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски др Амфилохије поделио је са присутнима, најпре, изразе нескривене

Поводи

радости поводом превођења и објављивања наведене докторске дисертације Преосвештеног Епископа Иринеја, казавши да је она изузетно дело о једној изузетној личности Православне Цркве у 15. веку, какав је, заправо, свети Марко Ефески. Према увидима Високопреосвештеног Митрополита Амфилохија, промовисана књига треба бити препозната као најбоље дело које је икада написано о светоме Марку Ефеском Евгенику и суштини његовог богословског учења. Опомињући се неоспорних историјских чињеница о одржавању Сабора у Ферари и Фиренци и плодотворног учешћа тим поводом светог Марка Ефеског, Митрополит Амфилохије је подвукао важност богословског доприноса светог Григорија Паламе и његовог даривања Предања светом Марку као његовом ученику. Проничући у мисао светога Марка Ефеског и перспективу све дубљег откривања Тројичног Бога свету, као и Његовог дејства путем нестворених енергија, владика Иринеј, према Високопреосвештеном Митрополиту, предочава и разјашњава на оригиналан начин богочовечански реализам, тојест личносни сусрет људскога рода са живим Богом. Управо у томе се очитује круцијална разлика између православног и римокатоличког поимања присуства Бога на земљи и изостанак разликовања суштине и енергије на Западу, што ће имати за последицу формирање учења о филиокве и папском примату.

Уважени аутор представљеног издања, Епископ новосадски и бачки др Иринеј упутио је свесрдну благодарност организаторима промоције и учесницима у представљању који су се бавили суштином и садржајем књиге, наводећи да ако има било какве вредности у његовом делу, да иста припада светим Оцима. Апострофирајући неопходност следовања отачком Предању, владика Иринеј је уочио да владајућу православну теологију дословно трује научно богословље које трага за нечим новим и нема потребу за Црквом и вером. *Права или истинска теологија,* сходно вредносном суду аутора, *постоји унутар Цркве и за Цркву, те служи превасходно њеном изграђивању и није никаква философија.* Дилема са којом се суочава сваки нараштај теолога, суочавао се и свети Марко Ефески Евгеник, и то, не са питањем: Шта је Бог?, већ: Ко је Бог? Стога је веома важно, према Епископу Иринеју, остати веран древноме, односно говорити на нов начин, али о истом садржају. Тематика докторске дисертације, чијој изради је аутор приступио по благослову преподобног оца Јустина Поповића, било је време када је православно богословље почињало полако да се ослобађа од стега схоластике. Отуда је овај докторат, према Епископу Иринеју, *антисхоластички*, али не *антидијалошки*. Иако су о богословљу светог Марка Ефеског током 20. века писали угледни и признати богослови попут: пречасног протопрезвитера-ставрофора др Јована Мајендорфа, Преосвештеног владике Василија Кривошеина, истакнутог Панајотиса Христуа, сусрет владике Иринеја са докторским радом његовог сабрата Митрополита Амфилохија под именом *Тајна Свете Тројице по Светом Григорију Палами*, што ће рећи са првим систематским приказом Паламине теологије, а који је уједно био и учитељ светог Марка Ефеског, подстакао је аутора да донесе одлуку за избор теме докторске дисертације. Упоредо са тим, Преосвештени Епископ Иринеј поменуо је и драгоцен податак да је његово истраживање било засновано на неиздатим, рукописним радовима Евгеника који и даље нису званично објављени.

Коначно, Преосвештени Епископ новосадски и бачки најсрдачније је заблагодарио свима који су допринели настанку књиге *Тајна разликовања Божанске суштине и енергије у Светој Тројици по светоме Марку Ефеском Евгенику*, пре свега Библиотеци Српске Патријаршије као инспиратору и организатору сабрања, потом Матици српској као саиздавачу, господину Станимиру Јакшићу као преводиоцу са грчког изворника, и многима другима. Поврх свега, аутор је искористио прилику да упути изразе захвалности Високопреосвештеном Митрополиту црногорско-приморском др Амфилохију, не само ради тога што је његово бављење светим Григоријем Паламом био изузетно вредан импулс у потоњем изучавању богословског наслеђа светог Марка Ефеског Евгеника, већ и услед спремности Митрополита Амфилохија да говори на промоцији, изричући срцем својим „реч добру” (Пс 44, 2).

Ђакон др Србољуб Убипариповић

ПРАЗНИЧНО СЛОВО

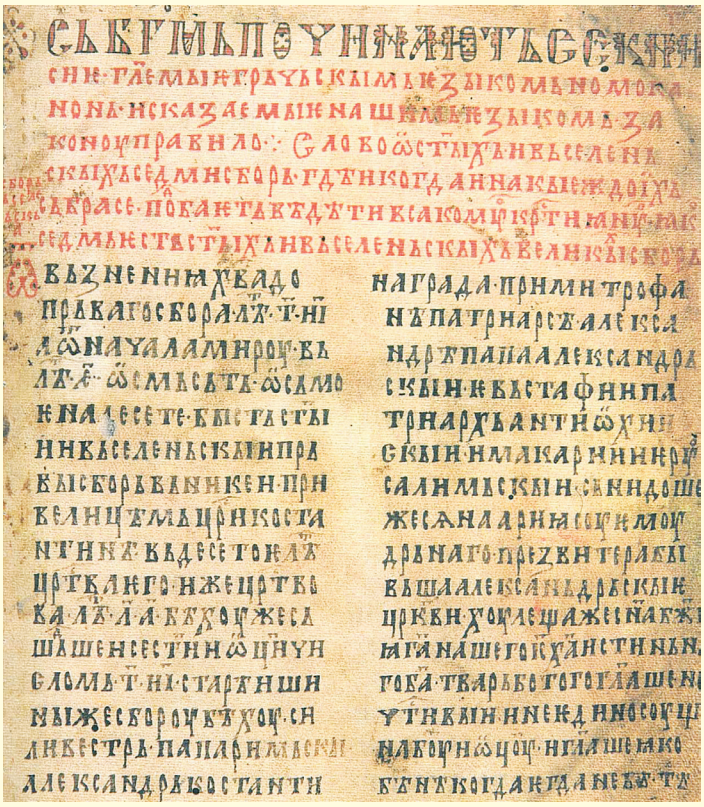
Удостојени благослова Божјег и изузетне части да саборно прославимо велики осмовековни јубилеј аутокефалности Српске Православне Цркве, призвани смо да нашу пажњу посветимо првом Архиепископу српском, Светоме Сави, као ономе који је најзаслужнији што је наша помесна Црква пре осамсто година постала аутокефална. Догађај чију 800-годишњицу поносно прослављамо представља основну прекретницу у историји наше помесне Цркве. Суштински значај истог догађаја можемо у потпуности схватити тек уколико имамо у виду целокупну делатност Светога Саве пре и после одласка у Никеју 1219. године. Од ране младости обасјан светлошћу богопознања, Растко Немањић је презрео земаљска блага, а заволео Цркву Христову, Реч Божју, света богослужења и живот по Јеванђељу. Царски син, светогорски монах, игуман студенички, а затим и Архиепископ српски, Свети Сава је био, пре свега, смирени подвижник Цркве Божје. У његовој личности препознајемо онога верног слугу који је мудро умножио од Бога му дароване таланте. Као истински монах, Свети Сава је жудео да подвижничким, врлинским и светотајинским животом у Цркви узрасте у *човека савршена, у меру раста пуноће Христове* (Еф. 4, 13), како би са апостолом Павлом могао да ускликне: *А живим – не више ја, него живи у мени Христос* (Гал. 2, 20). И заиста, Свети Сава је живео Христом, у Христу и за Христа. Попут светих Апостола, он је све оставио и кренуо за Христом, за Којим је чезнула његова душа.

Вишедеценијски рад на црквеном, духовном и културном изграђивању свога народа, Свети Сава је започео још на Светој Гори, где је замонашен и где је са својим оцем – Светим Симеоном, основао манастир Хиландар. Примарни циљ делања првог Архиепископа српског – које је крунисано управо добијањем црквене аутокефалије – био је организовање, очување, али и даљи развој православног црквеног и богослужбеног живота на подручју српских земаља. Осим житија, о равноапостолном просветитељском прегалаштву Светога Саве упечатљиво сведоче његови списи. Он је писао првенствено за потребе Цркве,

Поводи

којој је свим својим бићем служио. Притом, био је дубоко свестан чињенице да без добро организованог црквеног и богослужбеног живота не може бити духовног преображаја и напретка у његовом отачаству. Типици и *Законоправило* несумњиво представљају најзначајнија дела Светога Саве, а она су писана са превасходним циљем да се, у богослужбеном и црквеноправном смислу, уреди живот Српске Цркве, а посебно живот најзначајнијих српских манастира, који су – немојмо то сметнути са ума – били својеобразни духовни центри, први српски универзитети, али и средишта развоја старе српске књижевности. Реч је о капиталним делима и драгоценим изворима црквеноправног и богослужбеног уређења наше помесне Цркве.

Типик или црквени устав јесте књига која регулише поредак свих богослужења, као и свакодневни живот у свештеним манастирским обитељима. Три типика Светога Саве – *Карејски, Хиландарски* и *Студенички* – пре свега, сведоче о његовој бризи и љубави према богослужењу, које представља средиште нашега живота у Цркви. Састављањем ових манастирских типика Свети Сава је поставио чврсте темеље духовности Српске Православне Цркве, јер управо су манастири били прва седишта српских епископија, те, самим тим, и центри мисионарске делатности и културног живота. Поменуте типике Свети Сава је написао знатно пре одласка у Никеју 1219. године, што указује на чињеницу да је, његовим заслугама, још пре добијања аутокефалије у Српској Православној Цркви већ постојао организован богослужбени живот при манастирима, који су, без икакве сумње, били узор за остала богослужбена места на подручју српских земаља. Ако се удубимо у садржину типикâ Светога Саве, приметићемо да није реч о збиркама пуких правила или упутстава о савршавању богослужења, и о начину живота монаха при манастирима. Свако ко детаљније сагледа садржај Савиних типика, али и других његових списа, увериће се у то да су они утемељени на начелима јеванђелског живота у Христу, и да, сходно томе, представљају својеврстан наставак Јеванђеља и лествицу духовног усхођења ка Царству небеском. Штавише, у списима Светога Саве пружене су јасне и недвосмислене смернице за примену Јеванђеља у свакодневном животу. Љубав према Цркви и ближњима, брига о богослужењу, учешће у светим Тајнама Цркве, испуњавање Божјих заповести, уздржање од греха, старање о убогима и болеснима, послушање према духовном оцу и старијима – само су неке од најзначајнијих етапа духовног узрастања у Цркви на које нас упућују типици, али и остала дела Светога Саве.

Када је реч о *Законоправилу*, треба имати на уму да је, благодарећи Светоме Сави, овим зборником канонских и законских прописа, већ на почетку 13. столећа, конституисано црквеноправно уређење аутокефалне Српске Цркве. Истовремено, *Законоправилом* је регулисан и правни поредак у немањићкој Србији. Управо због наведених чињеница, *Законоправило* Светога Саве имало је особити значај и за даљи развој црквеног и државно-правног живота у свим српским и приморским земљама.

Попут типикâ и *Законоправила*, и остала дела Светога Саве писана су у истом духу, а то значи да су настала искључиво за потребе

изграђивања Тела Цркве, чија Глава јесте Господ Исус Христос. *Житије Светога Симеона* – које је написано у уводном делу *Студеничког типика*, и *Служба Светоме Симеону*, дела су у којима се показује још један битан аспект књижевног талента Светога Саве и његовог доприноса развоју српске црквене књижевности. Захваљујући тим делима, лик Светога Симеона је у нашем народу, током протеклих векова до данашњега дана, на достојанствен начин молитвено прослављан и дубоко поштован.

Писмо Светога Саве игуману Спиридону, упућено из Јерусалима, према речима академика Димитрија Богдановића, прво је „дело епистоларног жанра које се сачувало у старој српској књижевности" (Свети Сава, *Сабрани списи*, приредио Д. Богдановић, Београд 2008, стр. 20). Са друге стране, у Савином *Уставу за држање Псалтира* још једампут је потврђена његова брига за доследно служење Богу *у Духу и истини* (Јн. 4, 23 – 24).

Узвишеност архипастирског и богословског прегалаштва Светога Саве посебно је пројављена у његовој *Беседи о правој вери*. Поред исповедања и језгровитог образложења основних догмата наше свете Цркве, ова беседа садржи и драгоцене архипастирске поуке и духовне савете који, у дословном смислу, показују да је Свети Сава био истински учитељ пута који води у Живот.

Због свега наведеног, можемо рећи да су истраживачи живота првог Архиепископа српског са правом закључили да је „тек са делом Светога Саве и развојем аутокефалне Српске Цркве српска књижевност добила ону своју садржину која ће је учинити равноправним и активним учесником у књижевном животу православног словенског света" (Свети Сава, наведено дело, стр. 7 – 8). Свети Сава је за нас значајан богослов и светитељ Божји, који је био духовни горостас и храбри војник Христов на пољу духовне борбе и подвижничког живота, о чему недвосмислено сведоче исповснице у Кареји и Студеници. У једном свом чланку, архимандрит Стефан Илкић је мудро закључио да је „манастирска келија била она висока школа која је Светога Саву учинила мудрим, ученим, издржљивим, великим, светим", а да је „све велико и трајно што је Свети Сава створио добило свој импулс из манастира" (С. Илкић, *Монашка ћелија и њезин значај*, „Духовна стража", 1, 1935, стр. 30.)

Свети Сава је поставио и чврсте темеље задужбинарства као делатног старања за спасење душе. Најзначајнија задужбина Светога Саве јесте аутокефалност Српске Православне Цркве, коју је – својим залагањем – издејствовао 1219. године у Никеји, знајући да ће управо на тај начин очувати и умножити онај залог православне хришћанске вере који је наслеђен из епохе просветитељске мисије Свете браће Кирила и Методија. Духовно наслеђе Светога Саве Српска Црква је са поносом неговала и у потоњим временима. Исто наслеђе је очувано до данас на овдашњим просторима, на којима је православни српски народ живео миленијум пре Велике сеобе Срба 1690. године, а, самим тим, и пре оснивања Карловачке митрополије, која је имала особити значај у очувању Светосавског Завета. Наши преци који су вековима живели на овим просторима добро су знали за духовни пут на који је Свети Сава усмерио српски народ. У њиховој непосредној близини налазио се, и до данас постоји, манастир Ковиљ, који је изграђен као метох манастира Жиче, где је Свети Сава столовао као први српски Архиепископ. Нажалост, данас неки заборављају или чак оспоравају чињеницу да је управо на просторима Карловачке митрополије, на најбољи могући начин, негован литургијски живот и поредак, али и богословље наше Цркве, и то у временима када у другим областима српских земаља то није било могућно из различитих разлога. Важно је нагласити и то да је Карловачка митрополија била у нераскидивој вези са Пећком Патријаршијом, и да су се карловачки митрополити заклињали на верност Пећком трону, а после његовог укидања они су се показали достојним чуварима православног црквеног етоса и Светосавског Предања, које је вековима баштинила Пећка Патријаршија.

Као духовна чеда Светога Саве, и ми смо призвани да, у нашем времену, сведочимо и очувамо духовно наслеђе које нам је он завештао. Нека би нас Свеблаги Господ удостојио храбрости и чврстине вере, како бисмо могли да истрајемо у хођењу путем Светога Саве – путем који води у Живот Вечни.

Др Милан Бандобрански

Поводи

НАЗИРЕ ЛИ СЕ КРАЈ РЕСТИТУЦИЈИ?

Реаговање на интервју Страхиње Секулића, директора Агенције за реституцију, у *Политици*, 17. новембра 2019. године

У недељном издању *Политике*, од 17. новембра ове године, у рубрици *Разговор недеље*, објављен је интервју са г. Страхињом Секулићем, директором Агенције са реституцију, под насловом: *Реституцији се назире крај*.

Верујем да Агенција за реституцију, са недовољним бројем запослених у односу на делокруг надлежности који јој је поверен, улаже напор да се заврши процес враћања национализоване имовине. Зато ми није намера да реагујем на читав интервју, али сам, по природи ствари, заинтересован за реституцију црквене имовине и наводно враћање 98% исте.

Очигледно је да се црквени подаци не слажу са подацима које поседује Агенција, а њена рачуница није ни логички утемељена, јер на питање колика је укупна процењена вредност одузете имовине, уважени директор одговара да „нико није урадио ту процену", али са сигурношћу тврди да је „црквена реституција већ на самом крају" и да је до сада Црквама и верским заједницама враћено око 98% имовине.

Српској Православној Цркви је после рата одузето највише имовине од свих традиционалних Цркава и верских заједница. Највећи део одузете имовине се налази(о) на територији некадашње Карловачке Митрополије, што у данашњим границама Србије представља простор Баната, Бачке и Срема. Ово не треба никога да изненађује, ако се узму у обзир светосавски задужбинарски етос овдашњих Срба и царско-краљевске привилегије које је Српска Црква издејствовала за православни живаљ на територији тадашње Монархије. Међу важним привилегијама је право кадуцитета, односно право да Црква, а не држава, наследи имовину умрлих православних хришћана који нису имали наследнике. Дакле, поред задужбинâ угледних појединаца, путем кадуцитета су и многи други Срби постали народни и црквени задужбинари, а Црква се са великом пажњом и бригом односила према задужбинама, користећи их увек у складу са жељом задужбинара и на општу народну корист. Стога, велики део имовине коју Српска Православна Црква данас потражује јесте задужбинска имовина.

Иако је одузета од Цркве, односно од њених црквених општина – што се јасно види у оним актима о одузимању који нису у међувремену нетрагом нестали – Агенција за реституцију задужбинску имовину не препознаје као црквену и одбија да је као такву врати Цркви кроз процес реституције, или да је врати непосредно задужбинама, правдајући свој поступак дисконтинуитетом у раду истих. Овде се, само по себи, намеће питање: зашто се континуитет у раду црквених задужбина поставља као један од најважнијих услова за враћање имовине, када је општепозната чињеница да је црквеним задужбинама национализована сва имовина и на тај начин онемогућен рад?! Чињеница је и да, макар на папиру и у оквиру Устава Српске Православне Цркве који држава признаје, црквене задужбине никада нису престајале да постоје, али за Агенцију, нажалост, то није правно ваљан аргумент.

О овоме би се могло још много тога написати јер је Српска Православна Црква овим бесмисленим условом Агенције принуђена да доказује континуитет у раду својих задужбина кроз епохе државâ у чијим границама су постојале: Аустроугарска Монархија, Краљевина Србија, Краљевина СХС/Југославија, ФНРЈ, СФРЈ, СРЈ, СЦГ и, коначно, Република Србија. У сличној позицији су и Српска академија наука и уметности, Универзитет у Београду и Матица српска у Новом Саду. Српска Православна Црква, као и наведене институције, није тужила сопствену државу Међународном суду у Стразбуру, где би, верујем, добила процес и сву неправедно одузету имовину. Једино је питање да ли би предметна имовина била

враћена у натури, кроз процес супституције или праведног обештећења. Нажалост, у нашој земљи није препознат овај израз добре воље, као ни чињеница да се одустало и од тражења обештећења за деценије коришћења и девастирања одузете имовине и од права на потраживање неостварене добити. Црква је учинила све што је могла да држави олакша позицију, али јој имовина још увек није враћена.

Што се тиче имовине која је враћена кроз процес црквене реституције, важно је нагласити да је она готово по правилу враћана у девастираном стању, иако су често у питању заштићени споменици културе чија обнова у многоме превазилази вредност предметне имовине. Ово се, наравно, не односи на пољопривредно земљиште које је мање-више враћено, уз велики напор Агенције и црквених јединица, на чему им овом приликом искрено честитам.

Судећи према реалним подацима о одузетој и враћеној црквеној имовини у Епархији бачкој, у које имам непосредан увид, а не према непотпуним статистичким подацима који, као што видимо, приказују само део црквене имовине – најчешће пољопривредно земљиште и шуме –, процес реституције национализоване црквене имовине није ни близу краја. Како сада ствари стоје, нико не може са сигурношћу рећи да ли ће се и када поступак реституције у потпуности окончати, нарочито ако се има у виду чињеница да је Закон о реституцији имовине Црквама и верским заједницама донет још 2006. године.

Уверен сам да се до завршетка процеса реституције имовине Црквама и верским заједницама и грађанима, а самим тим и исправљања вишедеценијске неправде, може доћи искључиво сарадничким односом државе са оштећенима, односно спровођењем важећих закона без опструкције државних органа на свим нивоима, и јасно израженом политичком вољом и консензусом свих друштвених чинилаца у нашој земљи о неповредивости права својине.

Протопрезвитер Владан Симић,
Политика, 26. новембар 2019, стр. 22, 23.

СРПСКО СУДИШТЕ

Без велике сузе црногорске
Нема нам повратка међ’ прадедовске коске
Расуте по Старој Србији и Албанији,
Кајмакчалану, Виду, Пагу, Колубари;
Јасеновцу, Јадовну, Дунаву и Сави,
Тиси, Дрини, Велебиту и Драви;
По пасјим гробљима и јамама
Звер не дрема, али Бог је са нама!
Нек’ васкрсне опет Црну Гору
Из Плаве гробнице дубоко у мору
И српство њено
Нек’ врати тамо где све је почело:
Косову, грдном судишту,
Српском јеванђељу и стратишту.
Кроз усрдне молитве и многе литије
Широких груди целе Србије;
Преко сваког трга поносне Српске
До приморске сваке улице уске,
Старе Рашке и Београда
Зете, Мораче и Немањиног града.
Да грех окаје наше семе
И барјак врати на огњиште и шљеме;
Па братским целивом да се умијемо:
Од Бистрице и Калемегдана
До Србобрана и Призрена,
Преко Газиместана;
Из Белог двора на Дедињу
Да се обретемо у Милешеви,
на Превлаци и Цетињу;
Из Бањалуке, Куманова, Сарајева и Загреба,
Брат за брата кад год да затреба
У једно јато к’о соколови
За спас народа што Бога моли:
За једно Име и веру једину
Метаније да чинимо за дедовину
Светородне лозе Немањића
Светог Петра и свих Петровића.
Без поделе и без свађâ
Пред Христа станемо, јер смо браћа;
Па, Лазар и Косово нек нам суде;
Тад знаћемо дал’ смо убројани у људе!

Протопрезвитер Владан Симић

Из летописа

ХРАМ СВЕТОГ ГРИГОРИЈА БОГОСЛОВА У ТОВАРИШЕВУ

Житељи Товаришева су још пре Велике сеобе имали храм у свом насељу. У попису становништва спроведеном 1715. године забележено је да у селу постоји црквењак, по имену Илија Сремац, што несумњиво показује да је у то време већ постојао православни храм.

После непуних тридесет година, тачније 1743. године, забележено је да у селу живи Јован Живанин, звонар и црквењак, што такође доказује да је у селу постојао православни храм, изграђен највероватније од плетери.

Половином 18. века у Товаришеву већ постоји велики храм од набоја или черпића – који се налазио преко пута садашњега храма – посвећен светом Григорију Богослову. Када је тај храм срушен, у знак сећања на њега, на месту где се налазио олтар тога храма, подигнут је велики камени крст, који је пре више од шездесет година премештен и постављен на западном улазу у данашњи храм.

Иконостас тог старог храма има велику историјску и уметничку вредност, и до 1818. године налазио се у данашњем светом храму. Тада је завршен данашњи иконостас, а стари је пренет у сремско село Моловин, где се и данас налази. Иконостас има велику историјску

и уметничку вредност, и стављен је под заштиту државе.

Не постоји писани траг о градитељима овога светога храма. Познато је да су православни храм у Старој Паланци (1783) зидали мајстори Јосип Циглер и Ернест Харле из Черевића. Пошто је изградња товаришевског храма почела 1783. године, а завршена 1785. године, претпоставља се да су га градили исти мајстори који су градили и храм у Старој Паланци. У светом храму постоји фреска на којој је на јединствен начин приказан Косовски бој. Захваљујући тој фресци и старини светога храма, исти је стављен под заштиту државе.

Од 1985. године до данас, мештани Товаришева се труде да одржавају и обнављају свој храм, онако како су од својих предака научили.

Протопрезвитер-ставрофор Драган Ердељан

ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ (1821 – 1887)

Ђорђе Натошевић, лекар и просветитељ, рођен је 19. јула 1821. године у Сланкамену, у православној породици, која га је васпитала у хришћанском и патријархалном духу. Стицајем животних околности, од раног детињства се одлучио да постане лекар и да посвети свој живот бризи за српску децу. Током Буне 1848. и 1849. године, као студент медицине у Бечу, службовао је у Шајкашком војном одреду, лечећи рањене и болесне. Већ тада је утврдио програм „реформе целокупног народног живота". Школовање је завршио 1851. године, стекавши звање доктора медицине. Лекарском праксом бавио се само три године, јер је постављен за професора, а потом и управитеља Српске гимназије у Новом Саду. Од тада је његово послушање отачаству и Цркви пажљиво усмерено на модернизацију школа, осавремењивање методологије наставе, као и услова у којима се деца школују. Једном приликом је, баш пред крај живота, открио тајну о аманету који је примио из уста владике Платона Атанацковића, којем је био лични лекар, да се прихвати главне управе наших школа и да их уреди према савременом развитку и духу времена, заменивши све старо новим. Владика Платон га је очински саветовао да ће сваки напор бити безуспешан без Божјег благослова, и да зато све треба припремити и радити у духу Православља. Овим речима владике Платона, др Ђорђе Натошевић се непрестано руководио приликом свога просветитељског рада на утемељењу модерног образовања код Срба.

Због великог труда и жртве у просветитељском раду, др Ђорђе Натошевић је 1857. године постао краљевски саветник, прихвативши се надзора и управе над свим српским школама у Војводству Србији и Тамишком Банату. Те године је написао „Кратко упутство за сербске народне учитеље", а следеће и „Упутство за предавање букварски наука учитељима народних училишта у Аустријском царству". Саветовао је учитеље да образују и васпитавају децу тако да постану оштроумни и човекољубиви, јер је само „образован народ кадар слободу задобити и сачувати". Био је присталица *очигледне наставе*, тада модерне методологије, која је подразумевала да се

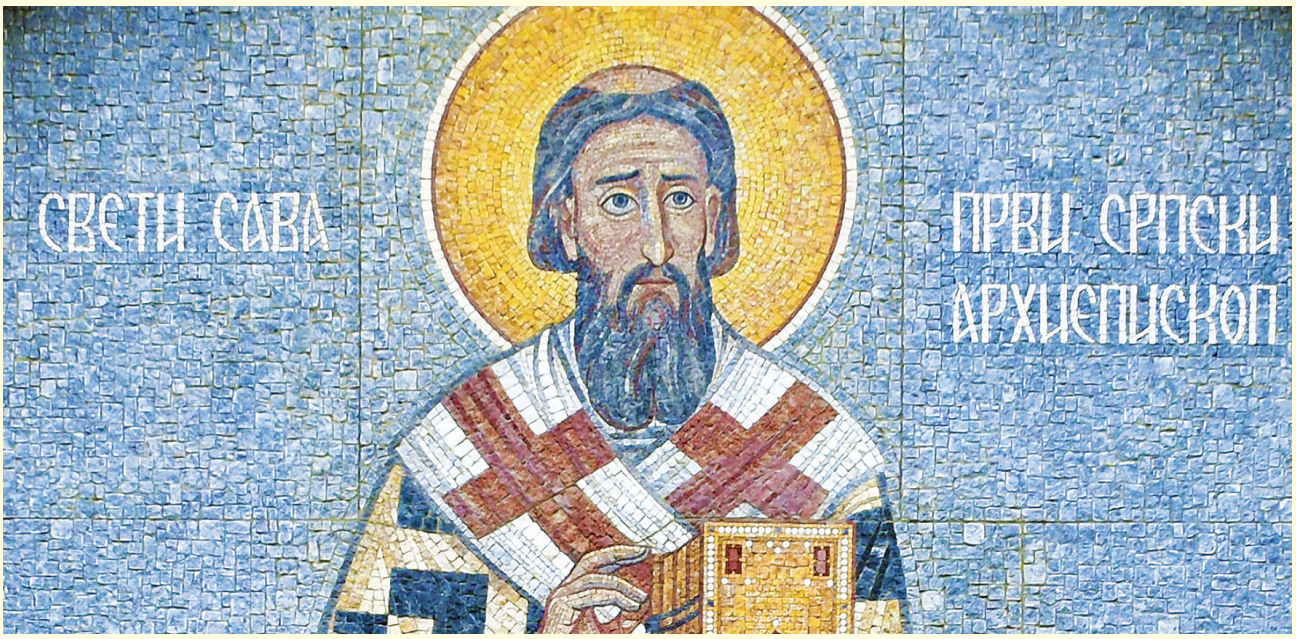

преко чулних представа и опита дође до трајног разумевања. Овај метод је комбиновао са музичком наставом јер је сматрао да црквено појање, певање народних песама и свирање на музичким инструментима јачају дечји дух и карактер. Његови извештаји приликом ревизија основних школа у Кнежевини Србији су од непроцењивог значаја за историју школства у Србији. Велику пажњу је посвећивао писању и објављивању радова у српским листовима из области медицине, хигијене, физике, хемије, методологије, ботанике, али и из економије, све на ползу свога народа.

Др Ђорђе Натошевић је учествовао у раду српских црквено-народних сабора, а био је и председник Матице српске од 1881. до своје смрти, 1887. године. Његова изненадна смрт је примљена с великом тугом у свеколиком Српству. Сахрањен је на Успенском гробљу у Новом Саду. Због несебичног залагања за унапређење школа и образовног система у Српском Војводству и Кнежевини Србији, стекао је ласкави епитет *другог просветитеља после Светога Саве.*

Протопрезвитер Миодраг Андрић

Из школске клупе

СВЕТОСАВЉЕ У МОМ СРЦУ

Као извор бистре воде
Као светлост која боде
Оштрог ока јасне речи
Којом много можеш рећи.

Светосавље – осећање
Када искреној вери служиш
Кад се чиста срца дружиш
Кад молитва вером пламти
Кад се кришом моли мати.

Та дубина са извора
Која души даје мира
Уједињује све у вери
Коју само љубав мери.

Љубав света и заклетва
Нашег оца, нашег претка.
Залог деци, унуцима,
Нашим малим јунацима.

Јунацима за истину
За дубину и топлину
За путеве вечне, славне
И за наше *Светосавље*!

Ирина Козић, V/6
ОШ *Светозар Марковић Тоза*, Нови Сад

ОСАМ ВЕКОВА САВИНЕ МОЛИТВЕ

Име му беше
Немањић Растко.
Паметно дете,
Српски свете!

Учио, писао,
Манастире подизао,
Хиландар саградио
и веру нам вратио.

Осам векова
Молитвом се молимо његовом
За светлост свету
и љубав вечну.

За љубав и веру,
За срећу и наду,
За будућност српску
и за српску правду.

За мир на земљи,
За детињство срећно,
Молићемо се,
Свети Саво, теби вечно!

Милица Личина, III/8
ОШ *Светозар Марковић Тоза*, Нови Сад

СТРАНИЦА ИЗ САВИНОГ ДНЕВНИКА

И данас, као и сваког дана,
Буде ме звона у јутра рана.

Зове ме љубав према Богу
Да помогнем људима колико могу,
Да учим људе да буду браћа
и да се добро добрим враћа.

Не бојте се, децо, учења и рада
Ко добро чини, добром се и нада.

Ко љубав даје, љубав и прима
Љубави од Бога за све људе има!

Награду за добро ви не тражите
Шта је најбоље, тако покажите!

Будите скромни, вредни и поштени,
То је највеће богатство мени.

Елеонора Торбица, III/8
ОШ *Светозар Марковић Тоза*, Нови Сад

СТОПАМА СВЕТОГ САВЕ

Куд год корачамо, знамо
да Светом Сави припадамо.
Лаким корацима га пратимо,
да Његову љубав можемо да схватимо.

Учимо Његове велике школе
Идемо у манастире где се деца моле.
Љубав према Светом Сави је велика
Као на небу насликана слика.

Да будемо верни као Свети Сава,
да нам је у срцу Његова слава.
Идемо са вером, уздигнуте главе,
Стопама нашег Светога Саве.

Милица Наранчић, III/8
ОШ *Светозар Марковић Тоза*, Нови Сад

Актуелности

Ђурђиц – слава Новог Сада

Слава Српске Атине – празник Обновљења храма Светога великомученика Георгија, прослављена је служењем свете Литургије и свечаном академијом.

Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј служио је свету архијерејску Литургију у суботу, 3/16. новембра 2019. године, у Светогеоргијевском храму у Новом Саду, уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија и свештенства Епархије бачке. Литургији су присуствовали: г. Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, г. Мирослав Илић, помоћник покрајинског секретара за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, професор др Драган Станић, председник Матице српске, г. Селимир Радуловић, управник Библиотеке Матице српске, др Радивоје Стојковић, директор Гимназије *Јован Јовановић Змај*, г. Зоран Вапа, директор Покрајинског завода за заштиту споменика културе, г. Петар Ђурђев, директор Историјског архива Града Новог Сада, и многи други представници јавног и културног живота Новог Сада.

У својој беседи владика Иринеј је позвао на духовну будност и трпљење. *У том трпљењу Бог нам даје утехе, снаге, надахнућа и охрабрења да никада не губимо наду, него да – и у највећим невољама животним – осећамо да никада нисмо сами, да је Господ са нама. Он је и сада са нама, међу нама, и у нама, и овде у овоме светоме храму, Саборном храму Новог Сада. Нека дâ Бог да свагда тако буде молитвама светога Георгија и свих светих,* навео је владика Иринеј.

Током свете Литургије, Епископ бачки у чин протопрезвитера рукопроизвео је протонамеснике: Милета Мајкића, Брану Влајковића, Ненада Стојшића и Бранислава Мркића. Правом ношења напрсног крста одликовани

су протопрезвитери: Бранко Ћурчин, Стојан Билић и Милован Миодраговић. Презвитера Горана Димића владика Иринеј је произвео у чин протонамесника.

Владика Иринеј је благосиљао славске дарове и уручио орден Светога Саве другог степена Библиотеци Матице српске, којом ју је, на предлог Епископа бачког, одликовао Свети Архијерејски Синод наше Цркве, у знак признања за неизмерни допринос унапређењу културе, очувању српскога језика, традиције и културне баштине нашега народа.

За неизмерни допринос унапређењу културе, очувању српскога језика, традиције и културне баштине нашега народа, Свети Архијерејски Синод наше Цркве, на предлог Епископа бачког, орденом Светога деспота Стефана Лазаревића одликовао је: Галерију Матице српске, професора др Драгана Станића, председника Матице српске, г. Селимира Радуловића, управника Библиотеке Матице српске, и г. Зорана Вапу, директора Покрајинског завода за заштиту споменика културе.

На предлог настојатељâ храмова у Новом Саду и Црквене општине новосадске, архијерејске грамате признања додељене су благочестивим хришћанкама и заслужним парохијанкама новосадских храмова.

Прослава Ђурђица настављена је благосиљањем славских дарова у Градској кући, уз присуство чланова Градског већа, представника Војске Србије, свештенства Епархије бачке, представника традиционалних Цркава и верских заједница, као и многобројних званица из јавног живота Српске Атине. Чин благосиљања колача и кољива извршио је Епископ мохачки г. Исихије, уз саслужење протопрезвитера-ставрофора Миливоја Мијатова и ђакона Ивана Васиљевића. Том приликом, владика Исихије честитао је славу свим Новосађанима: *Велика је част и радост да можемо да се окупимо у Градској кући, да извршимо благосиљање славских дарова и да призовемо благодат Божју на овај град.* Овогодишњи кум славе Новог Сада био је г. Петар Ђурђев.

У свом поздравном говору градоначелник Новог Сада је казао да је Ђурђиц заједничка слава свих Новосађана. *Верујем да ћемо се окупљати још много година и заједно прослављати овај велики празник*, рекао је г. Вучевић.

Састанак свештеникâ Српске Православне Цркве и управникâ установа за извршење кривичних санкција

Састанак затворских свештенослужитеља Српске Православне Цркве и управникâ установа система за извршење кривичних санкција, пети по реду, одржан је 5. новембра 2019. године у Новом Саду, у просторијама Црквене општине новосадске.

Поздрављајући присутне, Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј поручио је да циљ није казнити или понизити оне који бораве у затворима, већ да је циљ помоћи им да буду слободни у свом унутрашњем бићу. *Ваше дело није само социјална делатност. То је облик црквене службе не само за вас свештенике који пружате молитвену помоћ него и за ваше сараднике, управнике и друге запослене у тим установама. Циљ је да спасемо своје ближње. Мислим да је овај метод рада, који ви практикујете годинама – једини могућ, једини исправан и једини православан*, нагласио је владика Иринеј.

Поред Епископа бачког присутнима су се обратили и: протојерej-ставрофор др Саво Б. Јовић, главни секретар Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, презвитер Глигорије Марковић, координатор за сарадњу Српске Православне Цркве са Управом за извршење кривичних санкција Републике Србије, г. Дејан Царевић, директор Управе за извршење кривичних санкција, као и г. Миле-

Актуелности

та Радојевић, директор Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама.

Захваливши Епископу бачком на срдачној добродошлици и поздравивши учеснике сабрања, отац Глигорије је рекао да је овај састанак својеврсно сведочанство да су на истом послу заједно ангажовани Црква и држава, и да је брига о другима заједничка.

Прота Саво Б. Јовић је истакао да је значај и потреба духовништва у затворима многима разумљива и прихватљива, и подсетио је на предано духовно старање свештеникâ које је атеистичко-комунистички режим неуморно хапсио и осуђивао на вишегодишње робије.

Господин Дејан Царевић је истакао да Управа за извршење кривичних санкција настоји да лицима који су на извршењу кривичних санкција обезбеди школовање и едукује их за занимања која су дефицитарна на тржишту рада. *Све ово није комплетно ако не укључимо и духовну компоненту. То је заједнички циљ који желимо да постигнемо*, нагласио је г. Царевић.

Епископ бачки је захвалио свима који су учествовали у раду овог значајног скупа, а посебну благодарност владика Иринеј је упутио проти Сави Јовићу, због тога што је одржао пригодно предавање.

По завршетку састанка учесници су посетили Окружни затвор на Клиси.

Састанак у Новом Саду је уприличен по одлуци Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Претходни састанци одржани су у Београду, Пожаревцу, Ваљеву и Нишу.

Црква Јеладе признала „Православну Цркву Украјине”

У суботу, 19. октобра текуће године, Патријарх цариградски Вартоломеј и Архиепископ атински Јероним служили су саборну архијерејску Литургију, уз саслужење више епископа и клирика, у древном храму Нерукотвореног образа Христовог у Солуну (Ахиропиитос). Том приликом је Архиепископ атински, у својству председника Светог Синода у Атини (пошто Грчка Црква нема Предстојатеља јер јој Цариград никад није ни признао праву и пуну аутокефалију), практично признао такозвану Православну Цркву Украјине, склепану од украјинских расколничких групација, без консултацијâ са канонском Црквом на челу са митрополитом Онуфријем, тиме што је лажни митрополит „кијевски и све Украјине” Епифаније Думенко помињан на светој Литургији као један од поглаварâ аутокефалних Православних Цркава, односно његово име је унето у диптихе Грчке Православне Цркве.

Овај поступак је последњи корак пред амбисом још дубљег и опаснијег раскола у васељенском Православљу. Јер, као што је Свети Синод Московске Патријаршије већ званично саопштио, признавање украјинских расколника као Цркве од стране Атине имаће за последицу брисање имена Архиепископа атинског из диптихâ Руске Православне Цркве и прекид општења са свим архијерејима Грчке Православне Цркве који усвоје Архиепископов став и буду саслуживали са расколницима из Украјине који уствари немају никакав свештени чин нити уопште припадају Православној Цркви. Потписник ових редака, знајући колико одговорности, трезвености, расуђивања и стрпљења Московска Патријаршија показује откако је суочена са овим страшним изазовом, претпоставља да она своју – начелно донету и јавно саопштену – одлуку неће применити све дотле док Архиепископ атински Јероним не дозволи себи саслуживање са г. Думенком, лажним митрополитом кијевским. И иначе раскол није изазвала Руска Православна Црква него искључиво Цариградска Патријаршија, а за његово евентуално продубљивање и продужавање одговорност ће сносити и Јеладска Православна Црква као досад једина која је, после дужег опирања, „легла на руду" и поступила по инструкцијама Фанара, Вашингтона и Бог зна кога све још.

Још није касно: архиепископ Јероним има још маневарског простора да се заустави и да не допринесе још већем и тежем расколу у Православној Цркви. Никада, па ни сада, није сувишно подсетити себе и друге на светоотачку реч да грех и злочин раскола ни мученичка крв самих расколника не може спрати.

Ако се не тргне у последњи час, архиепископ Јероним ће поделити одговорност пред Богом, Црквом и историјом са патријархом Вартоломејем, који, нажалост, заборавља да је он у првом реду епископ Константинопоља, данас Истамбула, а да титула „васељенски патријарх" заправо означава првог епископа византијске „васељене", како је у званичној идеологији називана Ромејска или Источноримска Империја, а не „епископа све васељене", односно планете Земље, како суштински гласи савремена новаторска и – рећи ћу без зазора – неправославна црквено-политичка идеологија Васељенске Патријаршије, Фанара или како већ ко воли да се изрази.

Став Српске Православне Цркве, саборски формулисан, остаје неизмењен: непокајане украјинске расколнике не признајемо ни за припаднике Цркве, акамоли за нормалну аутокефалну Православну Цркву.

Епископ бачки Иринеј

Објављено 20. октобра 2019. године, на сајту Информативне службе Епархије бачке

„Блиц" приморан да објави истину

Виши суд у Београду прихватио тужбени захтев Епископа бачког г. Иринеја против дневног листа „Блиц"

Достојанство личности лица на које се односи информација правно је заштићено. Објављивање информације којом се врши повреда части, угледа или пијетета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својстава које оно нема, односно одрицањем особина или својстава које има, није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи (Члан 79 Закона о јавном информисању и медијима).

Упркос постојању наведеног члана Закона о јавном информисању и медијима, дневни лист *Блиц* прекршио је основна начела новинарског кодекса, ширио дезинформације уочи мајског заседања Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве 2018. године, и тиме – у више наврата, тенденциозно и хушкачки – изманипулисао јавност у Србији, а и шире.

Виши суд у Београду је усвојио тужбени захтев Преосвећеног владике Иринеја и донео пресуду у његову корист, што је потврђе-

но и пресудом Апелационог суда у Београду, а главном и одговорном уреднику штампаног издања медија *Блиц* наложено је да – без накнаде и без одлагања, а најкасније у другом наредном штампаном издању наведеног медија, од дана када је достављена другостепена пресуда – објави текст пресуде.

Ово је још један у низу примера када у недостатку надахњујућих мисли и искри за писање озбиљних медијских жанрова, новинари често посежу за јефтиним сензационализмом, најчешће из интересних побуда.

На крају, *Блиц* је само делимично поступио по судској пресуди и поново показао колико је далеко од истине и закона, објективног извештавања и моралних начела.

Епископ Иринеј на празничном сабрању у Москви

Служењем свете архијерејске Литургије у Москви, 20. новембра 2019. године, обележен је дан рођења (1946) Његове Светости Патријарха московског и све Русије г. Кирила, као и 50-годишњица монашког подвига и свештеномонашке службе Свјатејшег.

Његова Светост Патријарх московски и све Русије г. Кирил началствовао је у среду, 20. новембра 2019. године, на светој архијерејској Литургији у храму Христа Спаситеља у Москви, уз саслужење неколико десетина архијереја Руске Православне Цркве и других помесних Цркава. У овом литургијском сабрању учешће су узели епископи бачки Иринеј и моравички Антоније.

Током малог входа, указом Његове Светости Патријарха московског г. Кирила, а на основу акта Санктпетербуршке духовне академије од 30. августа 2019. године, о додели звања почасног доктора, Епископ бачки Иринеј добио је одликовање Руске Православне Цркве – право ношења докторског напрсног крста.

Обележавање важног јубилеја поглавара Руске Православне Цркве настављено је служењем свете архијерејске Литургије на празник Сабора светога архангела Михаила, у храму Христа Спаситеља у Москви. На светој Литургији началствовао је Његово Блаженство Патријарх Јерусалима и све Палестине г. Теофил, уз саслужење Патријарха московског

г. Кирила, неколико стотина архијереја Руске Православне Цркве и других помесних Цркава, међу којима је био и Епископ моравички г. Антоније, викар Патријарха српског и настојатељ Подворја Српске Православне Цркве у Москви. Литургијском сабрању молитвено је присуствовао Епископ бачки г. Иринеј.

Поздрављајући Предстојатеља древне Јерусалимске Патријаршије, Патријарх московски је казао да је Црква Јерусалима колевка свеколикога Православља и Мајка свих помесних Православних Цркава. *На нашим помесним Црквама сада је посебна одговорност не само за нас, не само за нашу паству него за будућност свеколикога Православља, које се суочава са најтежим изазовима. Благодарни смо Вашем Блаженству што сте – у тако тешким околностима за православни свет – дошли да посведочите јединство Православне Цркве и своју љубав према Христу*, нагласио је Свјатејши.

Одговарајући на речи патријарха Кирила, Патријарх јерусалимски је оценио да Црква Христова сада заиста проживљава многа искушења. *Православна Црква је Црква Васкрсења, у којој је нада у Христа. Православна Црква је вековима живела том надом*, поручио је Патријарх све Палестине г. Теофил.

Истога дана, Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј присуствовао је свечаности која је уприличена у дворани при Саборном храму Христа Спаситеља у Москви, поводом доделе признања *Патријарх Алексије Други* – за изузетан рад на јачању јединства православних народа. Лауреат овог признања Међународног фонда јединства православних народа за 2018. годину је Његово Блаженство Патријарх Јерусалима и све Палестине г. Теофил Трећи. *Примамо ово престижно признање које представља симбол јединства православнога света, у нади да ће то јединство живети у свима нама који служимо у Винограду Господа нашега*, казао је Предстојатељ Јерусалимске Цркве.

Часну пратњу Епископа бачког током боравка у Москви чинили су Епископ моравички г. Антоније и ђакон Александар Билић, службеник Епархијског управног одбора Епархије бачке.

Актуелности

Научни скуп у Бачкој Паланци

Поводом обележавања јубилеја – осам векова аутокефалије Српске Православне Цркве, 2. и 3. новембра 2019. године, у излетишту Багремара у Бачкој Паланци одржан је научни скуп под називом „Епархија бачка у осмовековној историји Српске Православне Цркве". Научни скуп је организован у сарадњи Епархије бачке (Црквена општина Бачка Паланка) и Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду (Центар за историјска истраживања).

Отварању симпосиона претходила је света Литургија у храму Покрова Пресвете Богородице. Евхаристијском сабрању присуствовали су учесници научног скупа. На крају Литургије служен је помен упокојеним архијерејима Епархије бачке.

У име Бачке епархије симпосион је отворио протопрезвитер Бране Миловац, архијерејски намесник бачкопаланачки, који је пренео благослов Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког господина Иринеја. Плодоносан рад учесницима симпосиона пожелели су: др Марко Николић, помоћник директора Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама, госпођица Драгана Милошевић, покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, господин Александар Борковић, заменик председника Општине

Бачка Паланка, и професор др Светозар Бошков, управник Центра за историјска истраживања Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду.

Радни део првога дана научног скупа започео је пленарним предавањем професорке др Ане Кречмер, шефа Катедре за источнословенску и руску лингвистику на Универзитету у Бечу. Научни скуп је настављен у четири тематске секције, у оквиру којих је око двадесет учесника изложило своје реферате.

Други дан симпосиона у Бачкој Паланци почео је светом архијерејском Литургијом, коју је у храму Покрова Пресвете Богородице служио Епископ бачки г. Иринеј, уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија и свештенства Епархије бачке. По завршетку Литургије владика Иринеј је поздравио присутне и благословио наставак рада овог значајног сим-

посиона. Научни скуп је настављен у две тематске секције, а своје радове представило је десетак излагача.

У раду симпосиона учествовали су признати научници из области теологије, историје, уметности, архивистике и сродних научних дисциплина.

Слава Светоархангелског манастира у Ковиљу

Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Исихије служио је 21. новембра 2019. године свету архијерејску Литургију у Светоархангелском манастиру у Ковиљу, поводом прослављања славе ове свете обитељи – Сабора светог архангела Михаила.

Епископу су саслуживали протопрезвитер-ставрофор Бранко Ћурчин, јеромонах Дионисије, јерођакон Козма, као и новосадски ђакони Владо Поповић и Огњен Верић.

У својој беседи владика Исихије је нагласио значај ангелâ и архангелâ за наше спасење. *Имајући дар слободе, анђели су савршена бића која су служила Богу. Ми смо сви позвани да служимо Христу, да будемо анђели у својим животима, не у смислу неког – не дај Боже – презира према телесном, већ у тој ватрености служења Богу. Треба да се надахњујемо анђелским особинама и да их развијамо у себи*, поручио је владика Исихије.

Литургија у храму Светога Нектарија Егинског у Суботици

На празник светога Нектарија Егинског, у петак, 22. новембра 2019. године, у суботичком насељу Прозивка, служена је прва Литургија у храму у изградњи, који је посвећен овом дивном угоднику Божјем. Литургију је служио протопрезвитер Миодраг Шипка, архијерејски намесник суботички, уз саслужење презвитерâ Вељка Васиљева и Илије Анђелића, као и ђакона Дарка Ивковића.

Беседећи, отац Миодраг је подсетио на житије светитеља Нектарија, посебно истакавши важност смирења – једне од многих врлина које су красиле светога Нектарија Егинског. *Ово је прва Литургија, али надаље неће бити овде богослужењâ због тога што настављамо са радовима. Ако Бог дâ, до Васкрса би требало да се поставе врата и прозори, а, како временски услови буду дозвољавали и како ми будемо успели храм да довршавамо, овде ће се богослужење устројити онако како то потребује*, навео је архијерејски намесник суботички.

Темеље храма – јединог у Епархији бачкој који је посвећен светитељу Нектарију Егинском – у августу 2017. године освештао је Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј.

Календар Епископа бачког г. Иринеја
Јул – Децембар 2019.

ЈУЛ	
7.	Ивањдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
8.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
12.	Петровдан; служио свету архијерејску Литургију у Световаведењској обитељи у Бођанима.

АВГУСТ	
8.	У Богородичином храму на Калемегдану присуствовао светој Литургији на којој је Патријарх српски г. Иринеј рукополижио др Србољуба Убипариповића у чин ђакона.
19.	Преображење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
од 22. августа до 3. септембра	На позив Патријарха московског и све Русије г. Кирила, био на поклоничком путовању светињама на северу Руске Федерације.

СЕПТЕМБАР	
8.	У крипти Спомен-храма Светог Саве на Врачару у Београду саслуживао на светој Тајни венчања др Владана Таталовића и Иве Бенделье.
11.	Усековање главе Светог Јована Крститеља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
12.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу председавао Комисијом Владе Републике Србије за верску наставу.
17.	У згради Патријаршије српске учествовао у раду састанка Извршног одбора Организационог одбора за прославу 800-годишњице самосталности Српске Православне Цркве.
19.	У порти храма Вазнесења Господњег у Врбасу саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом прославе Патрона Епархије бачке.

20.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду проф. др Гидеона Грајфа, историчара из Израела, др Љиљану Никшић, начелника Одсека за миграциону политику, дијаспору и социјалне споразуме, и др Небојшу Кузмановића, директора Архива Војводине.
22.	У манастиру Ћелије саслуживао на светој Литургији на којој је извршено велико освећење заветног храма Преподобног аве Јустина Ћелијског.
23.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду римокатоличког монаха Златка Браухлера, припадника Језуитског реда.
25.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
27.	Крстовдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Живка Рајиновића у чин презвитера.
30.	Присуствовао седници Наставно-научног већа Православног богословског факултета у Београду.

ОКТОБАР

2.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
5.-9.	Узео учешћа у великој прослави осамстогодишњице аутокефалије Српске Православне Цркве.
10.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду г. Волкмара Клајна, посланика Бундестага.
17.	У крипти Спомен-храма Светог Саве на Врачару у Београду узео учешћа у представљању фототипског издања *Београдског паримејника*.
18.	У Галерији Матице српске присуствовао свечаној прослави *Дана Галерије Матице српске.*
19.	У Центру *Сава* присуствовао свечаној академији поводом седамдесетпетогодишњице ослобођења Београда у Другом светском рату.
21.	У згради Патријаршије српске присуствовао пријему г. Брајана Малруниja, бившег премијера Републике Канаде, код Патријарха српског г. Иринеја.
22.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
24.	На Међународном сајму књига у Београду присуствовао представљању своје докторске дисертације *Тајна разликовања Божанске суштине и енергије у Светој Тројици по светоме Марку Ефеском Евгенику*.

Календар активности Епископа бачког

25.	У Патријаршијској резиденцији у Београду узео учешћа у састанку Посланства Српске Православне Цркве са Посланством Цариградске Патријаршије.
27.	Преподобна мати Параскева; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Ненада Вујасина у чин презвитера.
28.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду г. Владана Вукосављевића, Министра културе и информисања Републике Србије.
29.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду г. Рада Булатовића, досадашњег амбасадора Републике Србије у Украјини, и г. Слободана Јовановића, новоизабраног амбасадора Републике Србије у Украјини.

НОВЕМБАР

3.	У храму Покрова Пресвете Богородице у Бачкој Паланци, у оквиру научног скупа *Епархија бачка у осмовековној историји Српске Православне Цркве*, служио свету архијерејску Литургију и рукоположио ђакона Бранислава Нијемчевића у чин презвитера.
4.	У згради Патријаршије српске био на пријему код Патријарха српског г. Иринеја.
10.	У свечаној дворани Гимназије *Јован Јовановић Змај* присуствовао предавању протојереја-ставрофора др Милоша Весина на тему *Изгубљени библијски ум*.
12.	Присуствовао седници Наставно-научног већа Православног богословског факултета у Београду.
13.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
14.	На Бајском гробљу у Суботици присуствовао сахрани велечасног др Андрије Копиловића.
16.	Ђурђиц; у Саборном храму у Новом Саду служио свету Литургију поводом градске славе. У Градској кући у Новом Саду присуствовао прослави славе Новог Сада.
20.	У храму Христа Спаситеља у Москви саслуживао на светој Литургији поводом педесетогодишњице монашког подвига и свештеномонашке службе Патријарха московског и све Русије г. Кирила.
21.	Аранђеловдан; у храму Христа Спаситеља у Москви присуствовао светој Литургији.
25.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода. У Српском народном позоришту у Новом Саду присуствовао свечаној академији под називом *Присаједињење – други век*.
27.	У свечаној дворани Матице српске присуствовао предавању др Радмиле Радић *Српска Православна Црква, биланс осмог века.*

29.	Учествовао у раду састанка чланова Светог Архијерејског Синода са г. Младеном Шарчевићем, Министром просвете, науке и технолошког развоја.

ДЕЦЕМБАР

2.	У згради Патријаршије српске био на пријему код Патријарха српског г. Иринеја.
4.	Ваведење Пресвете Богородице; у Световаведењској обитељи у Бођанима, поводом храмовне славе, служио свету архијерејску Литургију и рукоположио ђакона Срђана Вукића у чин презвитера.
5.	Учествовао у раду седнице Савета Православног богословског факултета у Београду.
9.	У студију *Дунав* у Петроварадину дао интервју за РТВ *Војводина*.
12.	У свечаној дворани Матице српске присуствовао представљању своје докторске дисертације *Тајна разликовања Божанске суштине и енергије у Светој Тројици по светоме Марку Ефеском Евгенику.*
13.	Учествовао у раду седнице Савета Православног богословског факултета у Београду.
14.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу привео искушеника Младена Живанића на монашки постриг, давши му име Јустин.
19.	Никољдан; служио свету архијерејску Литургију у Светониколајевском храму у Новом Саду.
24.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
25.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду бригадног генерала г. Зорана Насковића, команданта Прве бригаде Копнене војске Србије.
26.	Учествовао у раду састанка чланова Светог Архијерејског Синода са г. Младеном Шарчевићем, Министром просвете, науке и технолошког развоја.
27.	У згради Патријаршије српске присуствовао пријему др Горана Милашиновића код Патријарха српског г. Иринеја. Присуствовао седници Наставно-научног већа Православног богословског факултета у Београду. Учествовао у раду седнице Савета Православног богословског факултета у Београду.
30.	У Новом Саду, узео учешћа у протестној шетњи организованој против усвајања *Закона о слободи вероисповести и правном положају верских заједница* у Црној Гори.

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БАЧКА

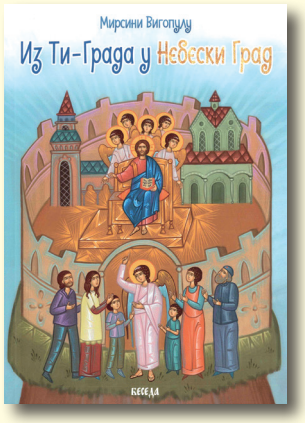
СЛУЖБА ЗА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА

СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ

И У 2020. ГОДИНИ ОРГАНИЗУЈЕ МНОГА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА

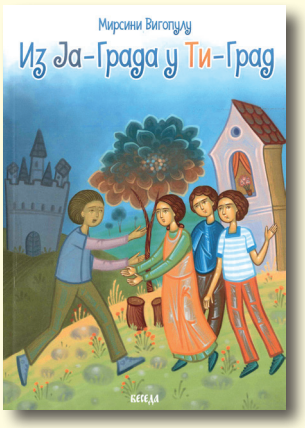
Информације на бројеве телефона:
064/12-93-616 и 021/526-068

Нова издања

ИЗ ТИ-ГРАДА У НЕБЕСКИ ГРАД

Мирсини Вигопулу

ИЗ ЈА-ГРАДА У ТИ-ГРАД

Мирсини Вигопулу

ПОУКЕ О ВАСПИТАВАЊУ ДЕЦЕ

Свети Порфирије Кавсокаливит

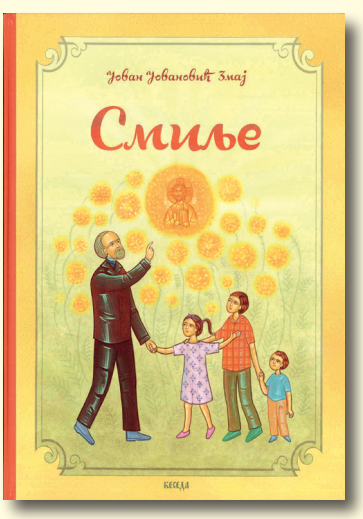
МОЈОЈ ВЕРИ

Јован Јовановић Змај

ХРИСТОВ НАУК

Јован Јовановић Змај

СМИЉЕ

Јован Јовановић Змај

КАКО СЕ КРСТИМ

Лидија Поповић

КАКО СЕ КО МОЛИ

Лидија Поповић

Нова издања

САБРАНА ДЕЛА СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ

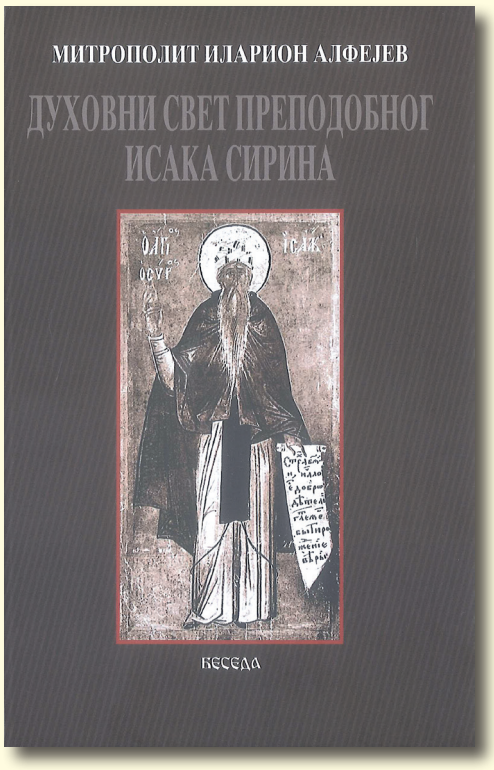

СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ВЕЛИКИ

Догматски списи

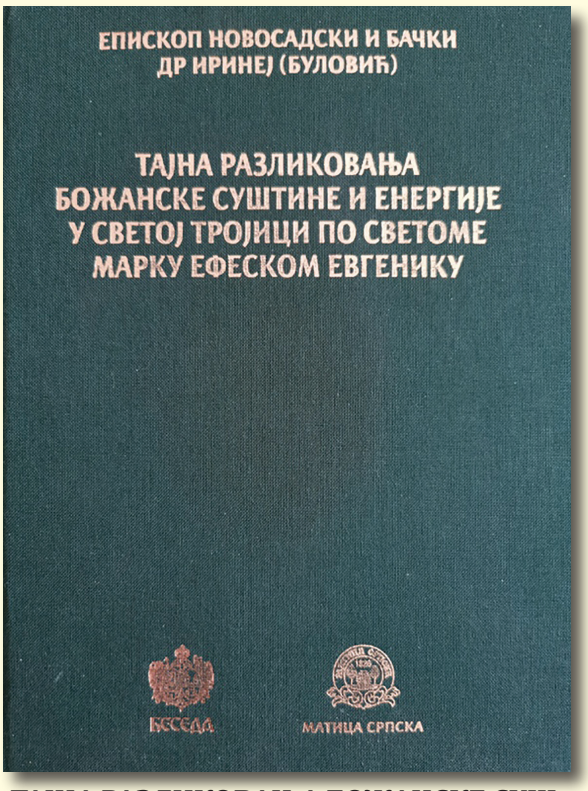
СВЕТИ ГРИГОРИЈЕ НИСКИ

Догматски списи

ДУХОВНИ СВЕТ ПРЕПОДОБНОГ ИСАКА СИРИНА

Митрополит Иларион Алфејев

ТАЈНА РАЗЛИКОВАЊА БОЖАНСКЕ СУШТИНЕ И ЕНЕРГИЈЕ У СВЕТОЈ ТРОЈИЦИ ПО СВЕТОМЕ МАРКУ ЕФЕСКОМ ЕВГЕНИКУ

Епископ новосадски и бачки
др Иринеј (Буловић)

На таласу Православља

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

Епархија бачка

ИНФОРМАТИВНА СЛУЖБА

www.eparhijabacka.info; e-mail:epbackainfo@gmail.com

„Циљ наше Информативне службе је да буде у служби сведочења и ширења православне вере.”

Епископ бачки г. Иринеј

БЕСЕДА

РАДИ ТАВОР 95,1 MHz

90,7 MHz РАДИО Слово љубве

РАДИО „БЛАГОВЕСНИК" 95,7 Mhz

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Жиро рачун 250-2010001105760-64 (Еуробанка ЕФГ Нови Сад)